

## Ornithologie van Nederland, 1965

door

C. G. B. TEN KATE

**1 (234). GAVIA IMMER — IJsduiker.\*)**

27 febr., olieslachtoffer, strand Wassenaar-Katwijk (verzameld) (R. en J. Koes, Bz).

**3 (236). GAVIA ARCTICA — Parelduiker.**

24 dec. (1964) — ca 15 aug., Hagestein, ZH, stuw (een aan een vleugel gewond ex., dat later een gezonde indruk maakte) (L. v. d. Bergh, B. de Kruijff, Ma); 21 jan., Eemmond (Du); 13 maart, olieslachtoffer, Texel (Me); 25 juli, een reeds enige tijd dood ex., Zandvoort, A.W. Duinen (H. Ni); 26 okt., Br. Biesbosch (Fey); 13 nov., Den Haag, strand Kijkduin-Terheyde (v. Swelm, Rijven) 26 dec., Bruinisse, Z (F. de Boer c.s.).

**4 (237). GAVIA STELLATA — Roodkeelduiker.**

5 juli, ex. in prachtkleed, N.B. Biesbosch (Entrop).

**6 (231). PODICEPS GRISEIGENA — Roodhalsfuut.**

7 juli-28 aug., op acht data, 1 ex., Axel, Z (Haak, Im, v. d. Steen); 20 aug., Huizen, NH (VWEEM); 29 aug., O. Flevoland, Houtribsluizen (Nu, Tj, Wo) en 12 sept., 3 ex., aldaar (Ma, Wo); 7—11 sept., ♂ juv., Wisch, Terborg (verzameld) (O. d. Bruijn); 14 sept., Terschelling (Du) en Den Haag, Scheveningen (Rijven, Ruinaart).

De overige gegevens betreffen ook dit jaar vooral O. Flevoland, voorts Kornwerderzand, Afsluitdijk (werkhaven), Eemmond, Huizen, Culemborg, Herwen (De Bijland), Hagestein, Lek bij fort Honswijk, Texel, Den Helder (N.H. kanaal), Den Oever, Wassenaar (Meyendel), Den Haag (DWL-duinen), Lage Zwaluwe (Holl. Diep) en NB Biesbosch.

**7 (230). PODICEPS AURITUS — Kuifduiker.**

*Overzomeringsgeval:* W.L. duinen Katwijk-Wassenaar, zie Lim. 39: 135; reeds 19 april aanwezig, (Ra), laatste waarneming 20 sept. (idem).

*Binnenland:* Culemborg, G, 11—17 jan. (L. v. d. Bergh c.s.); Gorinchem, ZH, wiel langs de Linge, 31 jan. (idem).

De overige kaarten betreffen: O. Flevoland, Dijk Z. Flevoland, Texel, IJmuiden, Zandvoort (AW-duinen), A'damse Bos, Den Haag, Brielse Meer, Serooskerke (Schelphoek) en Braakman.

*Corrigendum:* In Lim. 38: 25 moet bij deze soort de eerste regel na de woorden: „De overige kaarten betreffen” worden vervangen door: „Noordzeegebied: Castricum (infiltratiegebied), Den Haag (Verversingskanaal) en Braak-”.

**8 (232). PODICEPS NIGRICOLLIS — Geoorde Fuut.**

*Broedgevallen:* Veluwemeer-Z, 8 juni, 2 ad. + 2 juv. (J. v. Dijk, Boomgaardt); Hilversum, Kleine Wasmeer, 8 juli, 2 ad. en 1 juv.; 18 juli, paartje + 2 juv.; 19 juli, 3 ad. en 2 grote juv.; 1 aug., ad., juv. voerend, en nog enkele andere ad. en

\*) Voor gebruikte nummering, afkortingen, tekens enz., zie Limosa 38: 24 en 39: 42. Nieuwe afkortingen: Ae: Aerle, M. van; Du: Dubbeldam, W.; vE: Erve, F. J. H. van; Im: Impe, J. van; Ma: Marra, N.; Me: Meeth, P.; Ni: Niesen, F. en H.; Ra: Rampen, J.; Sp: Spreuwenberg, P. B. T. H.

grote juv.; w.s. dus meer dan 1 broedgeval (Wo); Hilversumse Wasmeer, 17 juni, 2 paar met resp. 1 en 4 pulli (Nu); Bijlmermeerpolder, NH, juni, broedgeval in ondergelopen weiland (Hinloopen, G. Bos, W. D. Jansen); Wassenaar, Meyendel, 1 (24 juni, 1 ad. + 2 juv., later ook beide ad. met de 2 juv. vaak gezien) (rapport).

#### 10 (224). OCEANODROMA LEUCORRHOA — Vaal Stormvogeltje.

Griend, 30 aug. (Van. 18: 191).

[Dit is het derde aug.-geval (zie Avif. Ned.: 10) (t.K.).]

Oostmahorn, Waddenzee, 3 nov. (W. D. Jansen); Hondsbossche Zeewering, 2 nov. (Vj. 14: 141); IJmuiden, 28 nov., 1 ex. (zat op het strand en vloog bij nadering kleine stukjes) (F. Ni) en 1 dec., 2 ex. (waarvan 1 uitgeput op het strand; zelfde als 28 nov.?: t.K.) (H. Ni); Vlagtwedde, Gr, 31 dec. („Tijftjaf” 11: 3).

#### 11 (223). HYDROBATES PELAGICUS — Stormvogeltje.

Noordzeegebied: 4 nov., dood ex., Schiermonnikoog, strand (verzameld) (Talsma); 28 nov., Wassenaar, zeeduin (Lina).

Binnenland: 2 nov., 1 ex., Zutphen (fladderend boven de IJssel, af en toe watertrappend; staart niet gevorkt) („Tijftjaf” 10).

#### 12 (225). PUFFINUS PUFFINUS — Noordse Pijlstormvogel.

9 jan., dood ex. (naar schatting 2 dagen), Zandvoort, strand (verzameld; snavel: 35,5 mm; tarsus: 44 mm; middenteen + nagel: 51 mm; van boven geheel donkerbruin; van onderen wit, geheel als *puffinus puffinus*) (H. Ni); 3 sept., Westenschouwen- se inlagen (Vj. 13: 577; J. Mennema).

#### 13 (226). PUFFINUS GRAVIS — Grote Pijlstormvogel.

2 nov., Camperduin, Hondsbossche Zeewering (afstand: 15 m; → NW, na 4 dagen storm; „kantelende” vlucht; op staartwortel hoefijzervormige witte band, met ronde kant gericht naar staartende; donkere schedelkap; duidelijk witte keel; bijna volledige witte halsband; onderzijde wit met donkere vlek op de buik) (De Pieper 4: 144) (\*\*).

[Dit is het 6e geval; zie Lim. 38: 26 (t.K.).]

#### 16 (228). FULMARUS GLACIALIS — Noordse Stormvogel.

Terschelling, 21 juli, dood, vers. ex. (Van. 18: 191); Texel, 6 nov., dood ex. („De Pieper” 5: 31); Schoorl a/Zee, 18 dec., idem (ibidem); Egmond a/Zee, 4 dec. idem (Verkerk); Castricum a/Zee, 30 dec., idem (idem); Wijk a/Zee, 3 jan., idem („De Pieper” 5: 31); IJmuiden, 4 dec., stookolieslachtoffer, donkere fase („Tijftjaf” 11: 3); Wassenaarse Slag, 18 sept. (v. Wely); Scheveningen, 17 jan., ex. donkere fase → N (de Roever, Sw, Oreeel); Roozenburg, voormalig De Beer, 20 febr., dood, vers. ex. (Ou, Rooy); Westenschouwense inlaag, Z, 3 sept., uitgeput ex. (W. Wolff).

#### 18 (220). PHALACROCORAX CARBO — Aalscholver.

20 nov. (toen al een week aanwezig), Heerlen, Blankevoort (na ca 14 dagen bij het vissen onder het ijs terecht gekomen en verdronken) (Bais).

#### 19 (221). PHALACROCORAX ARISTOTELIS — Kuifaalscholver.

18 okt., juv., gevangen, A'dam, Zeeburgerkade (door politie in beslag genomen, 17 dec. in Artis gestorven, thans coll. Zoöl. Mus. A'dam no. 18730) (P. Wiers, D. Dekker); 18 nov., juv., Petten, De Putten, NH (kijker 12 x 60; afstand: 100 m; klein formaat; geheel donker, alleen onderzijde iets grijs (Verkerk, Borstlap, J. de Vries, W. Zwart).

**21 (177). ARDEA PURPUREA — Purperreiger.**

*Broedgevallen:* Zwartemeer-W, 3 (ongeveer op dezelfde plek als in 1940; zie Lim. 13: 91; t.K.) (Koridon); Leerdam-Spijk, ZH, Natuurreservaat, kleine kolonie (Swart, Straatman, Frieswijk).

*Late waarnemingen:* 2 okt. (vanaf 28 aug.), Tilburg, Rauwbraken (vE); 3 okt., 1 ex. → ZW, Den Haag (v. Swelm); 9 okt., N.B. Biesbosch (Fey); 19 dec., Schipluiden, ZH (v. Wely).

[Dit is het zesde dec.-geval (zie Lim. 38: 27) (t.K.).]

**23 (179). EGRETta GARZETTA — Kleine Zilverreiger.**

O. Flevoland; zanddepot K 49, 18 mei (Sollié, Spaan) (\*\*); Knardijk: 13 juni (kijker: 10 x 60; afstand: ca 100 m; vrij klein; geheel sneeuwwit met op de rug afhangende „aigrettes”; zwarte poten met gele tenen; snavel geheel zwartachtig) (Wo, Wi); ook 14 juni (N. v. d. Beek, Lodder; Mooser); 15 juni (Mooser); 17 juni (J. v. Dijk) en 20 juni (Sw, de Roever) (\*\*); Eemmond, U, 5 mei (kijker: 10 x 50; afstand: 75 m; slanke S-vormig gebogen hals; geheel spierwit; slanke, geheel donkere snavel; donkere poten (B. de Kruijff) (\*\*); A'dam, Bijlmermeer, 3 okt. (zwarte snavelbasis, gele tenen) (Sw, de Roever) (\*\*); Voorschoten, Duivenvoorde, ZH, 17 juni—9 juli (in de Reigerkolonie; volkomen wit; een stuk kleiner dan de Bl. Reigers er vlakbij; klein kuifje; donkere snavel en poten, gele tenen (Feijen, G. de Jonge) (\*\*); Axel, Z., 12 juni—13 juli, 2 ad. ex. (Haak); 3 juli tot 5 aug., 2 ex., doorlopend aanwezig (kleine, witte reigers; verlengde kruinveren; geen verlengde schouderveren; gitzwarte snavel en poten) (Im) (\*\*); 14 aug., 3 ex., aldaar (idem) (\*\*).

**24a (—). BUBULCUS IBIS — Koereiger.**

2 juli—27 okt., 1 ex., Goudarak, ZH (afstand: minimaal 20 m; zat de eerste 14 dagen constant op zelfde stukje land in de polder; 2 x zag ik hem een muis grijpen, maar hij stond of liep hoofdzakelijk achter een van de koeien aldaar, op zoek naar insecten; zwierf later door een groter gebied, echter vrijwel altijd op een land met koeien; geelbruine kruin met afhangende kuif; op borst en rug strepen van zelfde kleur; verder geheel wit; erg hoekige kaken; korte, dikke nek; snavel oranjegeel; vloog goed, hoewel enkele pennen van de rechtervleugel ontbraken; gefotografeerd, ook in kleuren (H. Bomhof) (\*\*).

[Dit is het derde erkende inlandse geval (zie Lim. 38: 90—92) (t.K.).]

**25 (181). NYCTICORAX NYCTICORAX — Kwak.**

*Broedgevallen* (?): N.B. Biesbosch, 4 (12 jongen uitgevlogen) (Fey, Entrop); Ospeler Peel en Groote Moost, L, 18 april—20 juli, op acht data 1 tot max. 4 ex. (ad. en juv.) en 21 juli, 11 ex. (Bais, Bult, Goldbach); Meijel, L, Natuurreservaat, 7 juli, 5 ad. + 4 juv. (Zwitsers, Top, Mandemaker).

27 mei, 2 ex., 28—31 mei, 1 ex en 1 sept., 2 ex., Renkum, Noordberg, G (VWWAG); 1 juni, 1 ex. overvliegend, Braakman, Z (Haak, Lebret); 12 en 13 aug., 1 ex., opvliegend uit dicht rietveld, Zaandam (Muusers, Beeuwkes); 15 sept., 1 ex., opvliegend van boven het water hangende tak, Dordrecht, Gat van Baanhoek (v. d. Esch).

**26 (182). IXOBRYCHUS MINUTUS — Woudaapje.**

*Broedgevallen:* Zwartemeer-W, 1 (Koridon); Kortenhoeft, NH, 1 (Veenman e.a.); Kinderdijk, ZH, minstens 1 (Ou); Veenendaal, U, 1 (VWWAG); Stiphout, NB, 1 (2 ad. en later 2 juv. gevangen) (Ae); Asten, Groote Moost, NB, 6 en 7 juni, 4 ♂♂, 1 ♀ en 1 juv. (Bais, Bult, Goldbach); Nederweert, L, tenminste 3 (vE, Leerschool).

*Verdere waarnemingen:* Gellicum, Linge, G, 30 mei, ad. (Me); Kedichem, Linge, ZH, 12 juni, 2 ♂♂ + 1 ♀ (Ros, v. Oordt); Vuren, Waal, G, 30 mei, ad. (Me); Herwen, Oude Rijn, G, 2 aug., ad. (Ae); Nieuwkoop, ZH, 4 okt., ad. (v. Olphen, Lok); Rhenen, U, 9 juni, ♂ (VWWAG); Groot Eiland, ZVL, 9 juli, ad. (Im, v. d. Steen); Sas v. Gent, ZVI, 22 juli en 1 aug., 2 ad. (Im); N.B. Biesbosch, 25 juli, ad. (Fey); Soerendonk, Goor, NB, 2 mei, ad. (vE, Hallmann); Weert, Moeselpeel, L, 27 mei, ad. (Sp, v. Mierlo); Heythuisen, L, 17 juli, ♂ (vE, Leerschool).

#### 28 (172). *CICONIA CICONIA* — Ooievaar.

*Broedgevallen:* Nederland: 31 door paren bewoonde nesten, waarvan 17 met broedresultaat (45 uitgevlogen jongen) (Vj. 13: 561—566).

11—18 okt., ad., Heerlen, L (in nacht 14/15 okt. gevangen en geringd door Z. Limburgse Vogelwacht) (Bais, Bult).

#### 29 (173). *CICONIA NIGRA* — Zwarte Ooievaar.

2 mei, Veenklooster, Fr (Van. 18: 169); 2 en 3 mei, 2 ex., Schiermonnikoog (Talsma); half mei—begin sept., Braakman, ZVI (Haak); 3 aug., Makumerwaard, Fr (Van. 18: 217); 10 aug., Havelte, Dr (J. en D. de Lange); 14 aug., 3 ex., Laaxum, Fr (Van. 18: 191); 15 aug., Renkum, G (Vj. 14: 141).

#### 30 (174). *PLATALEA LEUCORODIA* — Lepelaar.

*Broedgevallen:* Terschelling, Boschplaat, 24 aug., 57 ex. (wegens enkele late jongen nog bewaking) (Boellaard).

9 nov., 1 ex., Br. Biesbosch (Fey, med. Entrop).

#### 31 (175). *PLEGADIS FALCINELLUS* — Zwarte Ibis.

28 aug., overvliegend ex., O. Flevoland, Stort Houtribsluizen (Ma, Lichtenbeld).

#### 32 (184). *PHOENICOPTERUS RUBER* — Flamingo.

Van 16 okt. (zie Vj. 14: 141) tot minstens 5 jan. 1966 (v. d. Berg, t.K.) vertoefde een ex. in Veluwe-meer-Z. Het werd ook waargenomen op 22 okt. (J. v. Dijk), 23 en 30 okt. (N. v. d. Beek), 11 nov. (v. Dijk), 22 dec. (v. d. Berg, Ten Kate jr), 26 dec. (Meijerink) en 27 dec. (v. d. Berg, t.K.). Het had rose poten, was ongeringd en leek geheel op de Z. Europese vorm (Meijerink) (\*\*).

#### 34 (200). *ANAS CRECCA* — Wintertaling.

##### (—). *ANAS CRECCA CAROLINENSIS*.

11 april, ♂, Wassenaar, W.L. duinen (kijker: 12 x 60; afstand: ca 25 m; had verticale schouderstreep i.p.v. horizontale witte streep; gezien tezamen met 2 ♂♂ en 2 ♀♀ Wintertaling) (Ros); 14 april, eveneens aldaar (Batist) (\*); 27 nov., ♂, Den Haag Monsterse W.L.-duinen (kijkers: 6 x 30, 8 x 40 en 10 x 50; afstand: ca 25 m; gaf zeer donkere indruk, horizontale witte lengtestrepen op de rug ontbraken; had echter twee zeer duidelijke verticale, witte lengtestrepen op de schouders; van twee ook aanwezige ♀♀ was niet uit te maken of zij tot *crecca* dan wel *carolinensis* behoorden) (v. Swelm, Rijken, Lok) (\*\*).

#### 36 (201). *ANAS QUERQUEDULA* — Zomertaling.

[1964: jan., ♂, geschoten te Breukelen, U (werd opgezet; thans in mijn bezit) (R. Rense).]

[Jan.-gevallen waren tot nu toe niet bekend (zie Avif. Ned.: 19) (t.K.).]

**38 (199). ANAS STREPERA — Krakeend.**

*Broedgevallen:* O. Flevoland: 2e eilandje Veluwemeer-Z, 1; 4e eilandje 2; 3e eilandje Veluwemeer-N, 1; Ketelmeereilandje, 1 (v. d. Berg); Knardijk, 23 mei, ♀ + 4 pulli van ca 1 week oud (v. Swelm, Rijen, v. d. Haagen); Houtribsluizen, 7 juni, ♀ + 6 pulli en 4 juli, ♀ + 8 pulli (Ma); dijk N.O. van Lelystad, 1 juli, ♀ + tenminste 1 klein jong (Du).

De overige gegevens betreffen: Raalte, Ov; O. Flevoland (max. 279 ex., 29 okt., Veluwemeer-Z; Itbon); Renkum, G; Nijmegen-Tiel, De Waal; Ubbergen, G; Herwen en Aerdt, G (31 juli—31 okt., op 16 dagen max., 6 sept., 16 ex.; O. de Bruijn); Texel; Zandvoort (A.W.L. duinen); Monnikendam; Marken; A'dam-W; A'damse Bos; Katwijk; Leiden; Wassenaar (Meyendel) (op tien data, max., 24 okt., 4 ex.); Monsterse W.L. duinen; Kinderdijk, ZH; Hellegatslik; Eemmond (14 maart—14 nov., max., 25 juni, 50 ex. en 24 okt., 80 à 90 ex.; VWEEM); Tienhoven; Maarseeveense plas; Rhenen; Axel, Z. VI; Brabantse Biesbosch (op 6 data tussen 1 okt. en 12 nov., max., 21 okt., 20 ex.; Fey); Lage Mierde (De Flaas), NB.

**40 (203). ANAS ACUTA — Pijlstaart.**

*Broedgevallen:* Braakman, ZVI, 31 mei, ♀ + 9 pulli (jachttopziener Riemslag, med. Haak).

**42 (205). NETTA RUFINA — Krooneend.**

*Broedgevallen:* O. Flevoland: Veluwemeer-Z, 4e eilandje (bij Harderwijk), 13 en nog 3 met tevens eieren van Wilde Eend; 3e eilandje, resp. 1 en 3; 2e eilandje, resp. geen en 1 (v. d. Berg); 8 juni, 80 ad. ex. op het meer (v. d. Berg, t.K.); Veluwemeer-N, 3e eilandje, 1 (v. d. Berg); Vinkeveense plassen, 31 mei, ♀ + 6 pulli en 17 juni, ♀ + 1 pullus, kleiner dan die van 31 mei (M. Bakker); 7 juli, 2 ♀♀ met resp. 6 en 3 juv. (Wo); Zaanadam, Oostzijderveld, ♂, gepaard met tamme eend (copulatie werd waargenomen; later nest gevonden, dat werd verstoord) (Muusers, Beeuwkes, Mooy e.a.).

*IJsselmeergebied:* O. Flevoland: de gegevens betreffen in hoofdzaak Veluwemeer-Z: 6, 11, 25 en 26 okt., resp. 373, 818, 1500 en 1600 ex., daarna vrij sterke afname (v. d. Berg); 29 okt., 610 ex. tussen Hierdense beek en Harderwijk (Itbon); Ermelo, Horloo, 8 okt., 3 ex. (J. en G. v. Dijk); Eemmond, 25 mei—25 juni, op zes data max. (25 juni) 34 ex., tot Huizen (Du); 9 juli—31 dec., op zeven data max. (20 aug.) 9 ex. (VWEEM); Die men, 13 mei, ♂ (Kr.).

Ubbergen, Oude Waal, 29 maart, 5 ex. (v. Urk; de Wijs); Utrecht, „Lage Weide”, 19 april, ♂ + ♀ (L. v. d. Bergh, Lichtenbeld); Abcoude, Botshol, U, 17 okt., ca 40 ex. (v. de Lee); Wassenaar, duinen, 26 sept., 6 ex. (v. Wely); Axel, Z, 17 en 22 juli, resp. 3 en 1 ex. (Im); Tilburg, Rauwbraken, 7 en 21 april, resp. ♂ + ♀ en ♂ (Moller Pillot c.s.).

**43 (209). AYTHYA MARILA — Toppereend.**

*Broedgeval (?)*: 21 en 23 juli, ♀ + 5 halfwas pulli, Gouwzee (kijker: 10 x 50; afstand: ca 50 m; bij beide waarnemingen zeer goed zicht; ten W. van verbindingsdam Waterland-Marken bij buitendijks natuurreserveaat, in hoofdzaak bestaande uit vochtig weiland en breed oeverrietland) (L. Bonten).

[Voor een ander geval, gerapporteerd sinds het omstreden broeden in 1919 bij Kortenhoeve, zie Lim. 38: 29; vermeld met (?), daar het hier een eenmanswaarneming betreft. Voor Duitsland wordt het broeden eveneens omstreden (zie Niethammer c.s., Artenliste, 1964: 18) (t.K.).]

**44 (208). AYTHYA FULIGULA — Kuifeend..**

*Broedgevallen:* O. Flevoland: Houtribsluizen, 6 juni ♀ + 7 pulli (Nu, Tj, Wo); 7 juni, paartje + 8 pulli (Ma); 27 juni, 4 ♀♀ + resp. 2, 4 en 5 pulli en 5 grote pulli

(idem); Visvijvers, 27 juni, ♀ + 5 kleine pulli (de Kruijff, de Waard) en 1 juli, ♀ + 3 vrij grote juv. (Du); Texel, Dijkmanshuizen, 10 juni, 2 nesten gevonden (aanwezig 12 ♂♂ en 2 ♀♀) (A. J. P. Bos, Boot); Wieringermeer, volgens schatting 30 (De Pieper 5: 35); Castricum, infiltratiegebied, NH, ca 20 (Verkerk); Kennemerduinen, 15 juni in twee meren, resp. 2 ♂♂ + 2 ♀♀ met 7 pulli en 6 ♀♀ met zeker 30 pulli (A. Mulder); Purmerend, NH, 14 juli, 2 ♀♀ + 13 pulli (Verkerk); A'dam - W, Grote IJpolder of Sloterdijk, 19 juni, 1; 25 juli, 2 ♀♀ met resp. 7 en 9 reeds grote pulli (M. Bakker); Wassenaar, Meyendel, 253 (rapport); Axel, Z, 3 (13 juli, 2 ♀♀ + resp. 7 en 10 pulli en 30 juli, ♀ + 5 pulli, Haak; 5 aug., 3 ♀♀ + resp. 3, 5 en 10 juv., Im); Berkel-Enschot, Galgeven, NB, tenminste 3 (♀♀ + jongen; voortdurend 7 paar aanwezig (vE c.s.); Kampinase heide, Huisvennen, 8 juni, 3 paar + resp. 5, 6 en 7 juv., 1 paar zonder juv. en nog 3 ♂♂ (vE); Bergeijk, NB, Visvijvers, 2 mei en 13 juni, paartje (idem); Asten, Groote Peel, NB, 2 mei en 5 juni, resp. paartje en 3 ♂♂ + 1 ♀ (broedgeval ?) (idem).

#### 46 (206). AYTHYA FERINA — Tafeleend.

*Broedgevallen:* Ubbbergen, Kekerdomse waard, G, 25 juni, ♀ + 2 juv. (v. Urk); Herwen, De Bijland, G, 31 juli, 12 juist vliegvlugge jongen (O. de Bruijn; T. Veenendaal); Bijlmermeerpolder, NH, 29 mei, ♀ van nest vliegend (in juni max. 12 ♂♂ aldaar) (Hinloopen); Wassenaar, Meyendel, 27 (rapport); Axel, Z, 4 ♀♀ + pulli; Sassing, ♀ + pulli en Westdorpe, idem (Haak, Im, v. d. Steen); Tilburg, Rauwbraken, 1 (vE c.s.); Asten, Groote Peel, NB, 24 juli, 2 ♂♂ + 4 ♀♀ + 6 halfwas juv. (idem); Nederweert, Ospelse Peel, L, 27 juni, ♀ + 2 juv. (Sp, v. Mierlo).

#### 47 (207). AYTHYA NYROCA — Witoogeend.

O. Flevoland, Ketelmeer, 8 aug., ad. (Ma); Herwen, De Bijland, G, 1 sept. (O. de Bruijn); Muiderberg, NH, 2 sept. (Odink, Buurma, C.J.N.); Wassenaar, Meyendel, ♂, half maart—half mei en dec. (rapport); Den Haag, versierskanaal, ♂, 28 jan. (v. Swelm); Schalkwijk, Heul, U, 13 maart, ♀; 20—26 maart, ♂ en 6—7 juli, 2 juv. (L. v. d. Bergh); Hagestein, stuw, U, 7 nov., 2 ex. (idem); Oud Loosdrecht, 24 dec., 3 ex. (idem).

#### 48 (210). BUCEPHALA CLANGULA — Brilduiker.

*Zomerwaarnemingen:* juni, vier, juli één en aug. twee.

#### 49 (211). CLANGULA HYEMALIS — IJseend.

*Binnenland:* Culemborg, G, afgraving, 23—30 jan. (L. v. d. Bergh c.s.).

*Noordzeegebied:* Oostmahorn, Hondsbossche Zeewering, Zandvoort, Scheveningen, Kijkduin, Brielse Meer, Schouwen, Veerse Meer, Ritthem en Braakman (steeds 1 ex.).

*IJsselmeergebied:* Kornwerderzand, Houtribsluizen, Ketelhaven en Veluwemeer (max 2 ex.).

#### 50 (214). MELANITTA FUSCA — Grote Zeeëend.

*IJsselmeergebied:* O. Flevoland: Veluwemeer-Z, 25 april, paartje (Wo, Nu); Lelystad, 13 nov., ♀ (de Kruijff); 28 dec., ♂, Knardijk (Ma).

*Binnenland:* Culemborg, G, 13—19 maart, juv. (L. v. d. Bergh).

*Zomerwaarnemingen:* 18 en 31 juli, resp. 2 ex. → ZW en 1 ex. → NO, Scheveningen (Ruinaard e.a.); 7 aug., Biervliet, Westerschelde (Im); 8, 9, 12 en 13 aug., 2 à 4 ex. (waarvan minstens 2 in de rui), Texel, Waddenzee (Reijnders, Witte). 18 sept., 2 ♂♂, Serooskerke, Schelphoek, Z (Viergever).

[Avif. Ned.: 22, gaf reeds 18 sept. als vroegste najaarsdatum; sindsdien werden nog

gevallen bekend van 1, 5 en 13 sept., die echter mogelijk nog op vogels in slagpenrui betrekking hadden (zie Lim. 39: 46) (t.K.).]

### 51 (215). MELANITTA PERSPICILLATA — Brilzeeëend.

14 nov., ♂, Renesse, Z (kijker: 16 x 35; afstand: ca 125 m; zwom tussen Zwarte Zeeëenden en Pijlstaarten langs de kust; was groter dan de andere Zeeëenden; viel op door twee witte vlekken, resp. op voorhoofd en nek, de laatste het grootst; snavel iets gezwollen, kleur rood en geel; geen witte vleugelspiegel) (R. Denayer, Brussel) (\*).  
[Tot nu toe was slechts één geval (vondst) bekend (zie Avif. Ned.: 22) (t.K.).]

### 52 (213). MELANITTA NIGRA — Zwarte Zeeëend.

*IJsselmeergebied:* Kornwerderzand, 7 febr. en 7 maart, 4 ex. (Ma); Maksum, haven, 7 maart, 2 ex. (idem); O. Flevoland, Houtribsluizen, 28 nov., (idem) en Knardijk, 13 nov. (B. de Kruijff, J. de Waard); Eemmond, 8 jan., 14 en 28 nov. en 22 en 25 dec., telkens 1 ex. (Du); A'dam, Sloterplas, 6 maart (F. de Jong); Uidam, 13 febr. (M. Bakker); Gouwzee, 24 okt. (idem); Enkhuizen, 28 nov., 2 ex. (De Pieper 5: 32); Medemblik, 16 nov. (ibidem).

*Binnenland:* Aalsmeer, Westeinderplas, 21 jan., ♂ (verdrongen in visnet) (J. M. v. de Brink); Utrecht, „Lage Weide”, 2 maart (kon niet vliegen) (L. v. d. Bergh); De Bilt, Fort Voordorp, 17 febr. (Du).

*Corrigendum:* de waarneming, vermeld in Lim. 39: 46, laatste regel: „Huizen, 8 dec., 15 ex. (Dubbeldam, B. de Kruijff)” betreft niet 1964, maar 1963 (t.K.).

### 53 (212). SOMATERIA MOLLISSIMA — Eidereend.

*IJsselmeergebied:* O. Flevoland, Houtribsluizen, 28 nov., 7 ex. (Ma); Z. Flevoland, nieuwe dijk, 28 nov., 2 ex. (idem); Eemmond, 22 en 25 dec., resp. 6 en 5 ex. (VWEEM); Uidam, NH, 17 okt., 4 ex. (F. en A. de Jong); 28 dec., 7 ex. (M. Bakker).

*Zeeland:* Vrouwenpolder, 2 okt., 9 ex. (Lebret).

*Binnenland:* Haarlemmermeer, Badhoevedorp, NH, 28 nov. (W. D. Jansen).

### 54 (216). OXYURA LEUCOCEPHALA — Witkopeend.

26 jan.—7 maart, A'dam-O, Nieuwe Diep (zie verder Lim. 38: 200) (\*\*); 24—25 okt., ♂ en ♀ juv., Bemmel, G. (kijker: 10 x 50; afstand tot 20 m, ca 1 uur; de nog niet uitgekleurde juv. ex. hadden beide een halstekening, afwijkend van de afbeelding in de Vogelgids, wel had bij het ♂ de kop duidelijk witte wangen, waarvan het wit doorliep tot de hals en bij het ♀ was dit uitgesproken grijzer van tint; de halsvlek liep bij beide niet vanuit de nek, maar vanuit de keel; opvallend was de brede staart, speciaal zichtbaar bij het fuutachtige duiken; de stekelstaart sleepte achter de vogel aan of net onder het water, slechts eenmaal zagen we de staart schuin naar achter opgericht; de vogels werden op 24 okt. ontdekt door de N.J.N., afd. Nijmegen, med. O. van Hoorn) (H. de Wijs, D. Visser, H. Adriaansz, H. Oomen) (\*\*); 26 nov., ♂, O. Flevoland, Veluwemeer (kijker: 8 x 25; afstand: 30 m; puntige staart, schuin omhoog; donker lichaam, witte kop, smalle zwarte kruin; dikke, blauwachtige snavel; snorrende vlucht (v. Wely) (\*).

### 55 (217). MERGUS MERGANSER — Grote Zaagbek.

*Zomerwaarnemingen:* juni twee, juli één en sept. één.

### 56 (218). MERGUS SERRATOR — Middelste Zaagbek.

*Zomerwaarnemingen:* juni drie.

*Binnenland:* Ubbergen, Oude Waal, G, 18 nov. (v. Urk); Culemborg, U, in afgraving, 4 dec. (L. v. d. Bergh c.s.).

**57 (219). MERGUS ALBELLUS — Nonnetje.**

*Zomerwaarnemingen:* aug., één.

30 okt., 2 ex., Schalkwijk, U (L. v. d. Bergh, Rubers).

**58 (196). TADORNA TADORNA — Bergeend.**

*Broedgevallen binnenland:* Paterswolder meer, 3 paar, max. 27 juv. (Smith); Renkum, G, paar met 9 en idem met 7 juv. (VWWAG); Ubbbergen, Kekerdomse waard, 3 paar met totaal 22 juv. (v. Urk); Hilversum: Hilversumse Wasmeer, tenminste 4 ♀♀ met totaal 31 pulli; Laarder Wasmeer en omgeving, 2 paar met totaal ca 22 pulli (Nu).

*Binnenland:* Holten, Ov., 9 dec. (Coldewey); Renkum, G, 8 mei (VWWAG); Westbroek, U, 14 nov. (Ma); Vreeswijk, U, 6—13 maart (L. v. d. Bergh); Asten, Grote Peel, NB, 2 okt. (vE, Leerschool); Nederweert, Ospelse Peel, L, 2 okt. (Sp c.s.).

Hoofdplaat, Z, 7 aug., minimaal 3450 ex., op slik in de Westerschelde; 17 okt., minimaal 2200, aldaar (Im).

**59 (197). TADORNA FERRUGINEA — Casarca.**

*IJsselmeergebied:* Ermelo, Horloo, G, 16 nov. (A. Timmerman) (\*\*); Nijkerk, kust, 24 okt. (G. Dirkse) (\*\*); Eemmond, 23 okt. (Wo), 24 okt. (Du), 6 nov. (Eem-polder) (P. Westerdijk) (\*\*); Oud-Naarden, kust, 11, 16 en 29 okt. (P. de Bruyn) (\*\*).

Werkendam, Nieuwe Merwede, NB, 20 okt. (Entrop) (\*\*).

[Gevallen te Petten, NH (juni), Schiermonnikoog en Vlieland (juli; Van. 18: 191), Vinkeveense plassen, U (juli—sept.; zie Vj. 14: 86) en Balgzand (sept.) beschouwt de C.N.A. als betrekking hebbend op ontsnapte ex. (t.K.).]

**60 (188). ANSER ANSER — Grauwe Gans.**

*Zomerwaarnemingen:* 23 mei, 41 ex., Goudswaard, ZH (Ou); 25 mei, 23 ex., → NNO, Eemmond (Du); 27 mei, 3 ex., O. Flevoland, Knardijk (W. D. Jansen) en 5 ex., Willemstad, NB (vE c.s.); 30 mei, Pannerden, G (v. Huijzen, Dekhuijzen) en 100 ex., Hellegatsplein, ZH (de Monchy, Middelman); 6 juni, 7 ex. → NNW, Westbroek, Maarseveense plassen, U (de Waard, Du); 7 juni, 9 ex., → NNO, A'damse Bos (Swart); 10 juni, 8 ex. overvliegend, Eem-polder (Du); 24 juni, ca 1460 ex. (een groot deel met nog onvolgroeide slagpennen), Gaasterland, Steile Bank (Lebret); 1 juli, 1 ex. (Du) en 9 juli, 6 ex., (Gadella, v. Lynden), O. Flevoland, Knardijk; 15 juli, 70 ex. → NO, Eemmond (Du); 20 juli, 4 ex. → O, Rotterdam-Z (Ou); 3 aug., 2 ex. → ZW, Maarssen, Bethunepolder (L. v. d. Bergh); 8 en 14 aug., resp. 1 en 5 ex., O. Flevoland, Knardijk (Me); 14 en 15 aug., Wassenaar, Meyendel (rapport); 19 aug., ca 40 ex., Numansdorp, Hollands Diep (v. d. Lee); 28 aug., 23 ex., Nieuwe Merwede, Dam v. Engeland, ZH (v. d. Esch, Koolen); 29 aug., 84 ex., Numansdorp (Ou, Dr).

**(—). ANSER ANSER RUBRIROSTRIS.**

3 maart, 4 ex., Klundert, Roode Vaart (rosierode snavel, rose poten; in verhouding tot de gewone ex. maakten ze een veel lichtere indruk) (Entrop, Veen).

**61 (189). ANSER ALBIFRONS — Kolgans.**

*Late en zomerwaarnemingen:* 30 april, Schouwen (Regensburg de Mooy); 8 mei, O. Flevoland, Lelystad (W. D. Jansen) en 23 mei, Knardijk (Wo, Tj) (in beide gevallen werd niet goed vliegen vermeld; t.K.); 1 juni, 2 ex., Axel, Z (Haak); 15 aug., Wassenaar, Meyendel (rapport); 17 aug., 2 ex., Groenekan, U (Ma). [Voor andere mei-gevallen, zie Lim. 35: 62; voor andere aug.-data, zie Lim. 39: 48 (t.K.).]

**62 (190). ANSER ERYTHROPUS — Dwerggans.**

6 maart, Gaasterland, Sondel (Verdonk) (zie foto in Lim. 39: 48).

**63 (191). ANSER FABALIS — Rietgans.**

23 mei, 6 ad. → ZO, Wassenaarse Slag, ZH (Regensburg de Mooy, Oppen-tocht) en een w.s. gewond ex. (slepende rechter vleugel), O. Flevoland, Knardijk (Wo, Tj).

[Tot nu toe waren drie mei-gevallen bekend (zie Lim. 37: 27) (t.K.).]

8, 9 en 10 juli, Eemmond, U (vloog enigszins krampachtig door ontbreken van flinke „hap” uit de rechtervleugel) (Du).

[juli-gegevens ontbraken tot nu toe, maar vermoedelijk betrof het hier een aangeschoten ex. (t.K.).]

25 sept., 3 ex., A'dam - O, IJsselmeer (Garrelfs).

[Afgezien van de zomergevallen was de vroegste datum reeds „omstreeks” 25 sept. (zie Avif. Ned.: 26) (t.K.).]

**(191b). ANSER FABALIS BRACHYRHYNCHUS.**

*Friesland*: tussen West- en Oosthem, 3 jan., ca 2000 ex. (H. Ni c.s.); *Z. Holland*: Numansdorp, 3 okt., 2 ex. (Ou, Dr); *Zeeland*: Goes, De Poel, 3 jan., 20 ex. (Bi, Ki, Wa); *Hengstdijk*, 1 en 10 jan. (Im); *Westdorpe*, 7 febr., 5 ex. (idem); *N. Brabant*: Klundert, 2 jan., 6 ex. (Bi, Ki, Wa).

**65 (195). BRANTA BERNICLA — Rotgans.**

21 mei, nog 135 ex., Zandkreek, Z. Bev. en 23 ex., Veersemeer (P. de Koeper, med. W. Wolff); 26 mei, nog 300 ex., Terschelling (Gadella); 4 aug., Vlieland (vloog niet weg, maar liep de waddenzee in en zwom met de stroom mee weg) (Terpstra).

*IJsselmeergebied*: kust Naarden-Muiderberg, 9 okt., 2 ad. + 4 juv. (Wo.).

**(195b). BRANTA BERNICLA HROTA.**

31 jan., 4 ex., Philippine, ZVI (Vj. 13: 53); 16 febr., Wassenaar, duinen (Gallacher).

**66 (194). BRANTA LEUCOPSIS — Brandgans.**

*Zuidelijk IJsselmeergebied*: O. Flevoland, Knardijk (zie onder); bij Elburg 10 jan., (t.K.); Durgerdam, Polder IJdoorn, 13 nov., ca 50 ex. → ZW (Swart).

*Binnenland*: Culemborg, 23—25 dec., bij 2 Grauwe Ganzen (L. v. d. Bergh).

*Late data*: 19 april, nog 750 à 800 ex., Goeree-Overflakkee (Ou, Dr); 6 mei, 3 ex., Stad a/h Haringvliet (Lebret).

*Vroege data*: 19 sept., Texel (F. Ni, Ra, Me, Sp, e.a.); 3 okt., idem (v. d. Lee) en 3 ex. Numansdorp (Ou, Dr); 7 okt., idem (v. d. Lee); 16 okt., minstens 2 ex., O. Flevoland, Knardijk (Ruinaard c.s.); 18 okt., 1 ex., aldaar (Weyland, Pieters).

6 nov., ca 2000 ex., Dirklandse Sas, ZH (Lebret).

**67 (194bis). BRANTA CANADENSIS — Canadese Gans.**

*Friesland*: 24 jan., bij Heerenveen (Vj. 13: 531); 31 jan., 6 ex., Oude Mirdum (Zwitser c.s.); 1 febr. 6 ex., Terwispel (Van. 18: 54) (zelfde?; t.K.); 19 juni, ontsnapt(?) ex., Friese Palen (Van. 18: 170); 27 aug., O. Vlieland (Van. 18: 217); 15 nov., Zwartemeer (Jangoux); 31 dec., 2 ex., Eernewoude (Van. 19: 16).

*O. Flevoland*: 17 jan., 4 ex., Kamperhoek (Me); 17 okt., Knardijk (vermoedelijk kruising *Branta canadensis* x *Anser anser*: kop en hals donker grijsachtig, wangen en keel

lichtgrijs, ook wat licht op voorhoofd; snavel grijsachtig donker; was iets groter dan de Grauwe Ganzen, waarbij hij zich ophield) (Wo); 24 okt., ibidem (Vj. 14: 86) (zelfde ex.?: t.K.).

**68 (193). BRANTA RUFICOLLIS — Roodhalsgans.**

9 jan. en 6 febr., Dirksland, ZH (v. Althuis, W. en G. Jansen); 14 maart, Tjerkgaast, Fr. (Hinloopen); 28 okt., N.B. Biesbosch (Fey, Veen); 28 dec., Dirksland (G. Bos, W. Jansen).

**70 (185). CYGNUS CYGNUS — Wilde Zwaan.**

*IJsselmeergebied*: Makkum, 3 jan., 11 ex. (H. Ni c.s.) en 7 maart, 3 ex. (Ma); Kornwerderzand, 7 maart, 6 ex. (idem); O. Flevoland: Veluwemeer-Z, 10 jan. 5 ex. (Ma); 13 nov., 2 ex. (C. Jangoux); 14 nov., idem (Gadella); 26 dec., ca 50 ex. (Meijerink) en 29 dec., 42 ex. (Gadella, v. Lynden); Knardijk, 12, 26, 28 en 31 dec., 7 ex. (Ma); Ketelhaven, 28 nov., 4 ex. (idem); Z. Flevoland, 14 nov., 2 ex. (Jangoux); Eemmond, 24 febr., 3 ex. en 5 en 6 mei, 1 ex. (VWEEM); *Gelderland*: Wageningen, 15 en 25 dec., 5 ex. (VWWAG); *N. Holland*: Zandvoort, A.W. duinen, 1 en 5 jan., resp. 2 en 3 ex.; 13, 21 en 23 nov., resp. 3, 2 en 8 ex. (H. Ni); *Z. Holland*: Wassenaar, Meyendel, 21 jan.—13 febr., 3 ex.; 3—13 nov., 2 ex.; 13 dec., 4 ex. (rapport); *Utrecht*: Loenerveense plas, 28 en 29 jan., resp. 6 en 9 ex. (Du); *Rhenen*, 13 nov. (VWWAG); *Zeeland*: Groot Eiland, ZVI, 7 febr., 2 ex. (Im); Axel, 20 nov. (idem); *N.Brabant*: Drimmelen, de Amer, 7 maart, 4 ex. (vE, Leerschool); Waalwijk, Bergse Maas, 26 nov., 8 ex. (Entrop, Aukes).

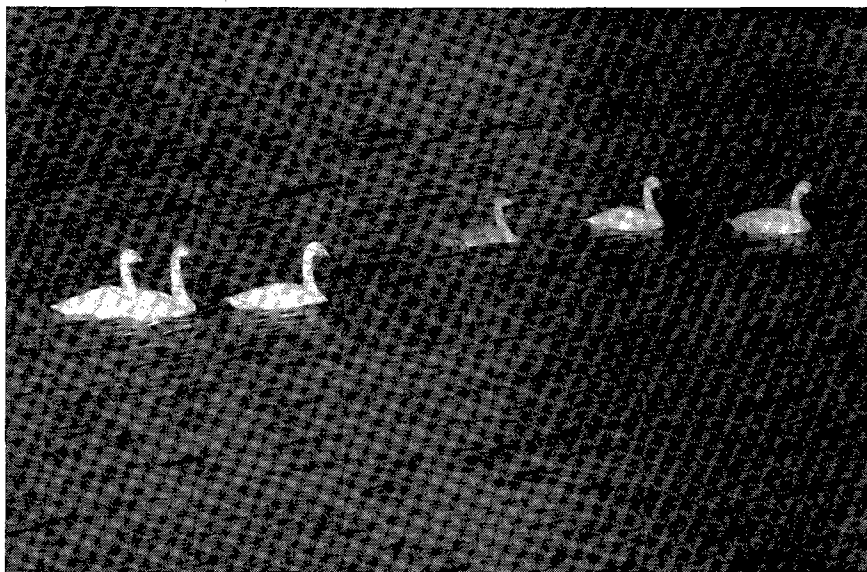


Foto F. P. J. KOOIJMANS, copyright

Fig. 1. Wilde Zwaan (*Cygnus cygnus*) (3 ad.; links) en Kleine Zwaan (*Cygnus bewickii*) (2 ad. + 1 juv.). Wassenaar, Haags D.W.L.-terrein, dec. 1965.

**71 (186). CYGNUS BEWICKII — Kleine Zwaan.**

*IJsselmeergebied*: 6 sept., Ermelo (J. en G. v. Dijk).

[Afgezien van de zomerwaarnemingen was de vroegste datum reeds 6 sept. (zie Avif. Ned.: 29 en Lim. 35: 54 en 36: 17) (t.K.).]

De verdere gegevens betreffen:

*Groningen/Drente*: Zuidlaardermeer; *Gelderland*: Renkum, Wageningen (Rijn); Herwen en Aerdt (Bijland); Nijmegen-Tiel (de Waal); Heerwaarden en Varik (de Waal); *N. Holland*: Texel; Zandvoort (A.W. duinen); *Z. Holland*: Wassenaar (duinen, Z. van Katwijk en Meyendel); Overflakkee (Haringvliet); Sliedrechtse Biesbosch; *Utrecht*: Groenekan; Veenendaal; Schalkwijk (de Lek); Rhenen (de Rijn); *Zeeland*: Koudekerke; Grijskerke; Middelburg; Wolfaartsdijk; Schengen; Braakman; Groot Eiland; Axel; *N. Brabant*: Biesbosch; Heusden-Waalwijk (Bergsche Maas); Etten-Leur (Haagse Beemden); Capelle (bij Waspik); Moergestel; *Limburg*: Swalmen, Asselt (grindbaggergat).

**74 (153). AQUILA CHRYSÆTOS — Steenarend.**

26 dec., juv., Hengelo, Drienerlo, Ov. (kijker: 8 x 25; afstand: 35 m; brede, witte staart, met zwarte eindband; witte polsvlekken; verder zwartbruin; enorme vlucht (v. Wely) (\*).

**78 (157). BUTEO BUTEO — Buizerd.**

*Broedgevallen* (?): Raalte, Schoonheten, Ov., 2 (Coldewey); Gorssel, Almen, G, De Velhorst, 1 (Stoffel); Winterswijk: Huppel, 1; Ratum, 1; Woold, 1 (Stoffel); Wooldse veen, 1 (v. Urk); Korenburgerveen, 1 (Leenhouts c.s.); Huizen, NH, 1 (Vj. 13: 550); Dommelen, NB, 24 mei, ex. in gevecht met 2 Kraaien (broedvogel?) (Hellebrekers); Someren, Lierop, NB, 2 juni, ♂ + ♀ (volgens boswachter reeds lang aanwezig; zeer w.s. broedpaar) (Ae); Mook en Middelaar, Heumense Schans, L., 1 en St. Jansberg, 1 (v. Urk); Bergen, De Hamert, L, 19 juni, 2 ex. in baltsvlucht (?) (Notermans c.s.).

**(157b). BUTEO BUTEO VULPINUS.**

25 sept., 2 ex. → ZW, Schalkwijk, de Heul, U (kijker: 7 x 50; afstand: 100 m; onderzijde lichtrossig; vleugeltekening als bij *buteo*; staart rossig, voorzover waarneembaar, niet gebandeerd, behoudens donkere eindband) (L. v. d. Bergh).

**80 (156). BUTEO LAGOPUS — Ruigpootbuizerd.**

14 aug., O. Flevoland, bij Elburg (Me).

[Dit is het vierde aug.-geval (zie Avif. Ned.: 31) (t.K.).]

11 sept., Nieuwe Pekela, Gr (Coldewey).

[De vroegste datum, afgezien van de zomerwaarnemingen, is 2 sept. (zie Lim. 37: 29) (t.K.).]

De verdere gegevens betreffen: O. Flevoland (9), Ermelo (Leuvenum), Bennekom, Renkum, Wageningen, Gendringen (Etten), Zandvoort (A.W. duinen), Noordwijkerhout, Wassenaar, Numansdorp, Bunnik, Wolfaartsdijk, Groot Eiland (ZVI) en Heerlen.

**81 (164). ACCIPITER NISUS — Sperwer.**

*Broedgevallen*: Twente, 3 (Meijerink); Ermelo, 3 (N. v. d. Beek, L. v. Dijk); Putten, 1 (idem); Hoge Veluwe, 1 (Coldewey); Ede, De Sijselt, 2 (VWWAG); Winterswijk, 1 (Stoffel); Wisch, Terborg, 1 (O. de Bruijn); Texel, Staatsbossen, 1 (L. en A. Dijkse); Hapertse heide, NB, 1 (vE).

**82 (163). ACCIPITER GENTILIS — Havik.**

*Broedgevallen*: Z. Gelderland, 1 (O. de Bruijn); Aalten, De Haart, G, 1 (Stoffel); Winterswijk, Het Woold, G, 1 (idem); Utrechtse Heuvelrug, 1

(F. en A. de Jong, F. Vera); Hoogeloon, NB, 1 (vE, Leerschool); Weert, L, 1 (Sp).

Verdere waarnemingen: 13 maart, Raalte (Coldewey); 29 maart, A'dam-O (Garrels); 20 april, Texel (J. v. Dijk c.s.); 30 april en 16 juli, Wageningen (VWWAG); 19 juni, Delden, Twickel (Sp); 5 sept., Rhenen (VWWAG); 15 sept., Schaesberg, L (Bais); 7 nov., Z. Flevoland, nieuwe dijk (Ma); 13 nov., Den Haag, Monsterse W.L.-duinen (v. Swelm, Rijken); 4 dec., Zandvoort, A.W. duinen (H. Ni).

### 83 (165). *MILVUS MILVUS* — Rode Wouw.

25 maart, Heerlen (NHMBL 54: 88); 10 april, Beuningen, G (Vj. 13: 550); 2 mei, Nijmegen, Hatertse Broek (v. Urk); 4 mei, A'damse Bos (VWAD); 13 mei, Schaesberg, Terwinselen, L (NHMBL 54: 88); 5 juni, Ommen (Vj. 13: 577); 15 aug., Duiveland, Dykwater (de Monchy, Ente); 10—12 sept., Terschelling, Boschplaat (Du); 12 sept. ook Nu; 19 sept., Stavoren, Fr (Van. 18: 217); 3 okt., Numansdorp, ZH (Ou, Dr).

### 84 (166). *MILVUS MIGRANS* — Zwarte Wouw.

25 april, Beekbergen, G (Diedrich); 2 mei, Texel (P. Opdam) en Bunnerveen, Dr (Hilbrands); 13 mei, Vogelenzang, A.W. duinen (H. Ni); 23 mei, O. Flevoland, Knardijk (Wo, Tj) en Heerlen (NHMBL 54: 88); 24 mei, Ubbergen, G (Hallmann); 29 mei, Terschelling (mej. Groen; Westermann; v. Hasselt); 26 sept., Stiphout, NB (Ac).

### 85 (167). *HALIAEETUS ALBICILLA* — Zeearend.

28 en 29 okt., juv., Biesbosch, NB (Entrop, Fey e.a.); 31 okt., juv., Maartensdijk, U (A. J. P. Bos); 15 nov., juv., Zwartemeer (C. Jangoux); 13 nov., ad., O. Flevoland, Knardijk (Boellaard, H. v. Elburg); 14 nov., ibidem („Tijftjaf" 10); 27 nov., juv. (ibidem); 8 dec., 1 ex., aldaar (Rense, Tideman, Nijeboer); 31 dec., Wassenaar (Vj. 14: 85).

### 86 (168). *PERNIS APIVORUS* — Wespendif.

*Broedgevallen* (?): Twente, 4 (Meijerink); N.W. Veluwe, 3 (N. v. d. Beek); Ede, De Sijsselt, 1 (VWWAG); Lochem, Ampsen, 1 (?) (v. Althuis); Winterswijk, Woold, 1 en Meerdingsbos, 1 (Stoffel); Didam, mislukte poging (Swart, Scharringa e.a.).

3 jan., Beerschoten, U (Vj. 13: 577).

[jan.-gevallen waren tot nu toe niet bekend (zie Avif. Ned.: 33) (t.K.).]

13 maart, Herwen en Aerdt, De Bijland, G (O. de Bruijn c.s.); 14 maart, Amersfoort (Vj. 13: 577).

[De vroegste datum was tot nu toe 20 maart (zie Lim. 35: 56) (t.K.).]

Verdere waarnemingen: *mei*: Wageningen, Texel, Castricum, Den Haag (3 ex.), Oostvoorne; *juni*: Schiermonnikoog (4 ex.), Ermelo (2 ex.), Texel (2 ex.), A'damse Bos, Eemmond, Bergen, L (2 ex.); *juli*: Leuvenum, Ede, Wageningen, Katwijk; *augustus*: Raalte (Schoonheten, 5 ex.), Wageningen (2 ex.), Zandvoort, Wassenaar; *september*: Dwingelo (2 x), Renkum, Wassenaar (2 x), Roozenburg, Schaesberg (L) (op 6 data, resp. 14, 2, 9, 1, 2 en 2 ex.), Wittem (L) (Epen); *oktober*: Grebbeberg, Numansdorp (2 en 1 ex.), Eemmond, Schaesberg (op 4 data, resp. 2, 9, 2 en 1 ex.).

### 88 (162). *CIRCUS CYANEUS* — Blauwe Kiekendief.

*Broedgevallen* (?): Ameland, w.s. 3 (2 gevonden) (Rijken, M. v. d. Beek e.a.); Terschelling, Boschplaat, 2 (Veenman, Pas, Zorgdrager); O. Flevoland:

Zeewolde, 1 (♂ enige malen met prooi gezien) (Ma); Kavel J 50-51, 17 april, 5 en 22 mei, ♀ (N. v. d. Beek); Deurne, NB: 5 juni, Liezelse Peel, ♂ met prooi (vE c.s.); 27 juni, Zeilberg, idem (Ae, v. Dooren); 10 juli, bij Griendsveen, 2 ♂♂ bijeenjagend (vE c.s.).

#### 90 (160). CIRCUS PYGARGUS — **Grauwe Kiekendief.**

*Broedgevallen* (?): Ameland, vermoedelijk 1 (M. v. d. Beek; Rijven c.s.); Texel, De Muy, 3 (Vj. 13: 577); O. Flevoland, Zeewolde en Swifterbant, 2 paar vele malen gezien (Ma); Den Bosch, Moerputten, 5 juli, 1 horst met jongen, gehele broedtijd 2e paar aanwezig (vE, Leerschool); Hapertse heide, NB, 19 juni, horst met jongen (vE); Deurne-Milheeze, de Peel, NB, 22 mei, 2 paartjes (Ae) en Zeilberg, 6 juni, paartje, waarvan ♀ met prooi (Ae, v. Dooren); Ospelse Peel, L, 5 en 6 juni, 2 nesten (Bais c.s.), totaal 4 nesten volgens de reservaat-bewakers (med. Notermans).

#### 92 (170). PANDION HALIAETUS — **Visarend.**

De gegevens betreffen: *Friesland*: Terschelling; *Drente*: Zuidlaren; *Overijssel*: Kampen, Ommen; *O. Flevoland*: Veluwemeer, Knardijk; *Gelderland*: Renkum, Wageningen, Culemborg; *N. Holland*: Texel, Amstelmeer, Jisp, A'damse W.L. duinen (1 x 3 ex. → NO, 1 mei, H. Ni en 1 x 4, w.s. zelfs 5 à 6 ex., H. Ni, H. Vader e.a.), A'damse Bos, Huizen; *Z. Holland*: Katwijk, Wassenaar, Den Haag, Monsterse W.L. duinen, Papendrecht; *Utrecht*: Vinkeveense plassen, Maarseveense plassen, Utrecht (Overvecht), Eemmond; *N. Brabant*: Biesbosch, Rosmalen (3 ex., 2 okt., → Z; v. d. Laar), Kampinase heide, Strabrechtse heide, Hapert (1 x 2 ex., 1 sept., vE), Someren; *Limborg*: Hoensbroek, Brunsummer heide.

Zij vallen van 3 april—13 juni en van 9 aug.—10 okt.; verder is er nog één novembergeval: 7 nov., Wassenaar (Meyendel) (rapport).

#### 93 (148). FALCO PEREGRINUS — **Slechtvalk.**

*januari*: Wageningen; Spaarndam; A'dam-W; Veenendaal, U; Rhenen; Heusden, NB; *februari*: Veenendaal; Wassenaar; Den Haag (Zuiderpark); Wissekerke, Z; *maart*: Wassenaar; Amsterdam (Sloterdijk); *april*: Groenekan, U; Schipluiden, ZH; *mei*: 's-Gravenzande, ZH; *augustus*: Renkum, G; Tienhovens Kanaal, U; A'dam (Korteweghof); *september*: Dwingelo, Dr; Wageningen; Zandvoort (A.W. duinen); *oktober*: Wageningen; Schoorl. NH; Wassenaar; Roozenburg, ZH; Veenendaal; Rhenen, U; Brunssum, L; *november*: De Bilt (Oostbroek), U; Wassenaar; Den Haag (Monsterse W.L. duinen; 2 x); *december*: O. Flevoland (Lelystad); Harderwijk; Eempolder; Wassenaar (D.W.L. duinen); Den Haag (Monsterse W.L. duinen; 3 x); Vlaardingen.

#### 96 (149). FALCO SUBBUTEO — **Boomvalk.**

*Broedgevallen*: Sneek, 1 (Westra); Ede, Sijsselt, 1 (VWWAG); Nijmegen, Hatertse Broek, 1 (v. Urk); Den Haag, de Koekamp en Scheveningse Bosjes; Voorburg, Middenburg; Rijswijk, De Voorde en Den Burch (aantal paren in gebied van Haagse Avifauna geschat op 15 à 20) (Ruinaard, De Nie, Gallacher, Vlek, Jansen; M. v. d. Beek); De Bilt-Maartensdijk, Sandwijck-Beukenburg, U, 2 (A. J. P. Bos, v. Gessel); Maarssen, Doornburg, 1 (L. v. d. Bergh c.s.).

Losse gegevens uit de broedtijd: O. Flevoland, Swifterbant (Ma) en Schoorl (Garrelfs).

29 okt., Texel, Den Hoorn (De Pieper 5: 10).

[Avif. Ned.: 35, geeft als laatste datum 1 nov. 1940 en in de corrigenda 1 nov. 1959 (Lim. 37: 299); verder werd nog bekend 3 nov. 1962 (Lim. 37:31) (t.K.).]

**97 (152). FALCO VESPERTINUS — Roodpootvalk.**

5 mei, ♀, O. Flevoland, tussen Dronten en Swifterbant (kijkers 7 x 50 en 10 x 50; weinig schuw; streek enige malen neer op vlasakker; rug en staart grijs-zwart, dwars gestreept; bovenkop rossig-bruin; flauwe baardstreep; onderzijde effen oranje-bruin; poten oranje-geel) (Ma c.s.) (\*\*); 21 mei, ♀, ibidem, Knardijk (kijkers: 12 x 50 en 8 x 30; afstand: 10 m; biddend; effen bruine onderzijde; gestreepte bovenkant en staart) (G. Bos) (\*); 23 mei, ♂, ibidem, Zeewolde (kijker: 10 x 60; afstand: 10 m; grootte van Torenvalk; geheel donker leigrauw; vleugels van boven iets lichter dan kop en onderzijde; broek en onderstaartdekveren roodbruin; poten rood; vloog over de weg → O) (Wo, Tj) (\*\*); 21 mei, 1 ex., Warmond (zie verder Lim. 39: 136) (\*\*); 26 mei, ♂, tussen Maarn en Veenendaal (afstand: ca 10 m; gezien vanuit trein; zat op telefoondraad; was klein en zwart (Ki) (\*).

**99 (329). LYRURUS TETRIX — Korhoen.**

*Overijssel*: Raalte, Boetelerveld, 31 aug., ♀ (Coldewey); *Veluwe*: Ermelo, Paalberghei, 15 mei, 5 ♂♂ (zeer zeker meer ex. aanwezig); Speulderhei, 4 april, 4 ♂♂; *Apeldoorn*, Dassenberg, 4 april, 5 ♂♂ (N. v. d. Beek); *Barneveld*, Boswachterij Kootwijk, naar schatting ca 8 à 9 broedgevallen (De Graaff); *Utrecht*: Leusderhei, jan. t/m maart, 8 ♂♂ en 11 ♀♀ (Du, Alleijn); *N. Brabant*: Zundert, „De Moeren”, 26 nov., 5 ♂♂ en 3 ♀♀ (Entrop, Aukes); Oisterwijk, Kampina, 21 april, 3 ♂♂ en 1 ♀ (Derksen, Schüttenhelm); Oirschotse hei, 9 nov., 2 ♂♂ (Entrop, Aukes); Nistelrode, 7 nov., 1 ♀ (v. Vugt); *Limburg*: Weert, 11 dec., 11 ex. (Sp).

**103 (334). COTURNIX COTURNIX — Kwartel.**

*Broedgevallen* (?): Er zijn gegevens van roepende ex. op één of meer data van: *Groningen*: Stedum (2 ex.; mej. Groen) en Nieuwe Pekela (Coldewey); *Friesland*: Ureterp, Woltega, Witte Brekken en Menaldum (Van. 18: 170 en 192); *O. Flevoland*: Swifterbant (Ma); *Gelderland*: Barneveld (J. v. Dijk); *Utrecht*: Eempolder (op 3 plaatsen; VWEEM); *Zeeland*: Hoofdplaat (Im); *N. Brabant*: Rijsbergen (Verhey), Waalre, Vessem, Bladel, Netersel, Valkenswaard, Dommelen, Westerhoven en Asten (v. Dooren); *Limburg*: Nederweert (4 ex.; Sp), Belfeld (Sp) en Meijel (Top, Zwitser).

10 juli, raamslachtoffer, Rotterdam - Z (Ou, Schot).

**105 (321). GRUS GRUS — Kraanvogel.**

*Winterwaarnemingen*: 14 jan., ca 25 à 40 ex., → Z, De Bilt, U (Boellaard); 3 dec.—6 jan. 1966, 3 ex., Nederweert, L (reservaatbewakers v. Bree en v. Deursen, med. Notermans).

*Zomerwaarnemingen*: 1 mei, 1 ex., ca 10—15 m hoog, → O, Huizen-haven (Voous); 28 mei, 1 ex., neerstrijkend, Jaarsveld, U (v. Lynden); 14 aug.—21 sept., juv., Wageningen (VWWAG).

*West-Nederland*: 19 maart, 3 ex., overvliegend, Voorschoten, ZH (med. Te); 22 okt., 7 ex., overvliegend, Vinkenbaan, Castricum, NH (Kortenoever, VWGr. Castricum); 29 okt., ca 25 ex. → Z, daarna → ZO, Groenekan, U (J. Ma).

**107 (323). PORZANA PORZANA — Porseleinhoen.**

*Broedgevallen* (?): Wageningen, Rijnuiterwaarden, 12 en 14 juni, roepend ex. (VWWAG); Bijlmermeerpolder, juni—juli, max. 4 roepende ex.; 26 juni, 1 nest gevonden (Hinlopen, Sw); Eemmond, 10 juni, 1 ex. en 22 en 23 juli, resp. 2 en 3 ex. (Du); Veenendaal, de Hel, 19 en 24 juni, 31 juli en 7/8 aug., 1 à 2 ex. (VWWAG); N.B. Biesbosch, begin juni—half juli, geregeld gehoord op zelfde plaats (Entrop, Fey).

**108 (324). PORZANA PARVA — Klein Waterhoen.**

2 mei, ♀, Ru c p h e n, NB (gebied „De Zoek”, plaatselijk Moergat genoemd; afstand: 7 à 12 m; Spreeuwgrootte; lichte snavel, ca evenlang als kop; flanken niet gebandeerd, althans niet waargenomen; keel donker grijs; borst en buik lichtbruin; vleugels bruin; rug bruin met twee donkerbruine lengtestrepen; staart van boven donkerbruin; loopbeen niet opvallend donker; de vogel wipt voortdurend met de staart) (C. Maatjens, mej. Aangenendt, P. Scheepers, allen lid KNNV); 16 mei, geregeld baltsroep en 18 aug., ex. gevangen, Z w a r t e m e e r - W (Koridon); 18 mei, ♂, G i e t h o o r n, Ov. (ten O. van de Otterskooi; afstand: 6 à 7 m; iets groter dan Spreeuw; snavel groenachtig; kop, borst, buik en flanken leigrijs; rug bruinachtig, weinig getekend; poten groenachtig; geluid: een staccato-achtig „kreh, kreh, kreh”, op het einde iets sneller, doch geen triller, af en toe iets lager van toon, ongeveer als „tjoch”) (W. en A. Hellebrekers, S. Klaver); 12 juni, 28 aug. en 11 sept., V e e n e n d a a l, De Hel (VWWAG); 13 aug., juv., Z a a n d a m (opgespoten terrein; kijkers: 12 x 50 en 8 x 40; afstand: ca 4 m; kleiner en slanker dan Porseleinhoen; snavel geheel geelgroen; keel vuilwit; borst, buik en flanken iets donkerder, flanken licht gestreept; bovenzijde kop lichtbruin, wangen lichter, op oorstreek donkerder ronde vlek; vleugels en rug bruin, een weinig gevlekt, echter op schouderveren een tamelijk brede lichte streep als bij Watersnip, maar breder; 2 x in vlucht gezien: vleugels lang en spits, geen wit op vleugelboeg) (Muusers); 22 aug., ♂, O. F l e v o l a n d, Knardijk (kijkers: 8 x 30; 10 x 50 en 22 x 80; afstand: 50 m; onderdelen en flanken prachtig grijsblauw) (Me); 30 okt., ♂, D e n O e v e r, NH (kijker: 12 x 50; afstand: 20 m; vloog laag over het water voorbij; geen zwarte strepen op de zijkant; donkere poten) (G. Bos).

**109 (325). PORZANA PUSILLA — Kleinst Waterhoen.**

*Broedgevallen:* B i j l m e r m e e r p o l d e r, NH, 1 (opvallende kenmerken: roodbruine bovenzijde, bleek-hoornkleurige poten, geringe grootte en „slagen”-roep; 10 x een ex. gezien tijdens gebruikelijke minimum-vlucht, meestal na opjagen; baltsroep van 2 ex. gelijktijdig op verschillende plaatsen: een in lengte veranderlijke serie, meestal 2—4 lettergrepige, klemtoonloze slagen, waarvan de opgewonden staccato-klank ongeveer klinkt als het engels „duck”, tot maximaal ca 200 slagen per serie, een krachtig geluid, vooral in de schemer en in donker, maar ook in de dagheldere vooravond gehoord; biotoop, evenals in 1964, ondergelopen weiland; 7 juni, nog leeg nest, gebouwd van grassen in grassen, grashoogte max. 40 cm; waterhoogte om het nest enkele cm; 9 juni, 2 eieren; 15 juni, voltallig legsel met 8 eieren; 18 juni, waterstand ca 10 cm gestegen; vogel lijkt het nest opgehoogd te hebben ten koste van de dekking; 19 juni, nest verstoord aangetroffen; 4 nog hele eieren en enkele doppen resteren; maten: 29.9 x 20.3, 27.8 x 20.2, 27.8 x 20.0 en 26.8 x 19.4 (Hinloopen, v. d. Lee, Sw).

20 aug., ex. gevangen, Z w a r t e m e e r - W (Koridon).

**110 (322). CREX CREX — Kwartelkoning.**

*Broedgevallen (?)*: Gegevens over roepende ex.: *Friesland*: 24 waarnemingen op 13 plaatsen: Baard, Buitenpost, Leeuwarden, Beers, Terhorne, Sneekermeer en omgeving, Uitwellingerga, Joure, Brekken, Hommerts, Grouw, Fochtelo (O. Werf) en Schettens; geen berichten over uitgemaakte nesten; eenmaal jongen gezien (Van. 18: 215—216); *Gelderland*: Epe (Vj. 14: 85); Ubbergen, Erlekomse polder (v. Urk en Vj. 14: 85) en Kekerdom (v. Urk); *Z. Holland*: Slidrechtse Biesbosch, nacht 14/15 juni, 25 ex. (v. d. Esch, Steinhauser); nacht 15/16 juni, 30 ex. (Entrop, Riemersma, de Munnik, Schot).

30 okt., D e n H a a g, Monsterse D.W.L. (afstand: 3 m; korte, dikke snavel) (v. Swelm, Rijken).

[Afgezien van de vier winterwaarnemingen (zie Avif. Ned.: 39) is de laatste datum 17 nov.: 1948, Maastricht (zie Avif. Limburg, 2e dr.: 469) (t.K.).]

**113 (318). OTIS TARDA — Grote Trap.**

13 jan., ♀ ad., Ubbergen, Waaldijk, G (kijker: 10 x 50; vloog op korte afstand laag voorbij; onmiskenbaar; ken de soort van Neusiedl) (Hallmann, Spitse); 6 dec., 4 ex., Ospelse Peel (afstand: 50 m; vloegen weg → Ospel-Nederweert; de waarnemer kent de soort ondermeer aan de hand van opgezette ex. in het Gem. Museum, Weert (J. v. d. Bree, bewaker Groote Peel, med. Hens).

**116 (246). HAEMATOPUS OSTRALEGUS — Scholekster.**

*Broedgevallen* binnenland: Zelhem, Halle, 1 (G. ter Horst, med. v. d. Elst); Soerendonk, NB, 1 (v. Dooren); Someren, NB, 7 juni, sterk alarmerend paar (Ae, v. Dooren).

Verdere waarnemingen in het *binnenland* werden gedaan te Goor (Ov.), Nettersel (NB), Ospel (L) en Weert (L).

**119 (253). PLUVIALIS SQUATAROLA — Zilverplevier.**

*IJsselmeergebied*: Ermelo, Horloo, 6 okt. (J. en G. v. Dijk); Eemmond, 4 april—12 dec., op elf data, max. (8 aug.) 3 ex. (VWEEM); op 3, 24 en 31 okt. bovendien nog resp. 3, 3 en 5 ex. (Du); A'dam, Sloterdijk, spuitvelden, 30 april en 15 mei, resp. 3 en 2 ex. (Verkerk); Grote IJpolder, 18 mei (F. en A. de Jong, F. Vera).

*Binnenland*: Herwen, De Bijland, G, 17 okt. (O. de Bruijn).

**120 (251). PLUVIALIS APRICARIA — Goudplevier.**

5 juli, 3 ex., O. Flevoland, Knardijk (L. v. d. Bergh).

**(251a). PLUVIALIS APRICARIA APRICARIA.**

26 mei-3 juni, ex. in zomerkleed, Tilburg, Rauwbraken (zuidelijke vorm) (vE c.s.); 20 juni, Paterswolder meer, Gr (typisch zuidelijke vorm: lichte wang en hals) (Smith).

**122 (247). CHARADRIUS MORINELLUS — Morinelplevier.**

*Broedgevallen*: O. Flevoland, 11 april, eerste ex. (Ma); 8 mei, totaal 61 ex. (W. D. Jansen): naar schatting broedden er tenminste 50 paar (Vj. 13: 553 en 558); van 1 nest met 3 eieren, in vlas, waren op 8 juni er 2 aangepikt, op 13 juni lag nog één onbevruucht ei in het nest; van een tweede nest, eveneens in vlas, zijn de 3 eieren + de broedende vogel verloren gegaan door een klein roofdier (Ma en Vj. l.c.); N.O. Polder, naar schatting ca 30 paar, waarvan 1 op ongeveer dezelfde plek als in 1961, in suikerbietenveld en 1 paar op dezelfde plaats als in 1964 (Vj. l.c.).

Schiermonnikoog, 12 aug., 3 ex. (v. Wely); Burgervlotbrug, NH, 22 sept., 2 ex. (Zwitsers, Top, Koning); 24 sept., 3 ex. (Verkerk c.s.; H. Ni); Hondsbossche Zeewering, 24 sept., 2 ex. (H. Ni); A'dam-W, opspuiting Sloterdijk, 10 aug., 2 ex. → O (idem); Katwijk, Berkheide, 15 sept., 2 ex. (Rijven, Ruinaard); Roozenburg, ZH, 25 sept. (Ou); Amersfoort, Leusderheide, 25 april (Du).

**124 (249). CHARADRIUS DUBIUS — Kleine Plevier.**

*Broedgevallen*: Er zijn opgaven van: Haren, Gr (opgespoten terrein); Sneek (idem); O. Flevoland; Schalkwijk, U; Axel, Z (spuitvelden), Willemstad, NB en Budel (Dorplein), NB.

**125 (250). CHARADRIUS ALEXANDRINUS — Strandplevier.**

7 sept., troep van minstens 100 ex., grotendeels juv., Texel, De Cocksdorp (Wo); 26 dec., Goedereede, Quade Hoek, ZH (v. Swelm, Lok, v. Olphen).

[Dit is het vijfde dec.-geval (zie Avif. Ned.: 43) (t.K.).]

**126 (256). ARENARIA INTERPRES — Steenloper.**

*IJsselmeergebied*: Z. Flevoland, meerdijk Nijkerk-Bunschoten, 9 juni, 6 ex. (N. v. d. Beek, J. Tempel); Eemmond, 8 aug., 20 ex. → ZW (Du); A'dam, Diemerzeedijk, 7 aug., 1 ex. (Swart); Sloterdijk, spuitvelden, 30 april, 3 ex. (Verkerk) en 25 aug., 1 ex. (W. D. Jansen).

**128 (282). GALLINAGO MEDIA — Poelsnip.**

16 okt., Texel (Wa, Stoffel, H. Wa); 24 okt., Mierlo-Hout, NB (Ae); 30 okt., Vianen (H. Wa); 2 nov., Halsteren, NB („Tjiftjaf" 10); 14 nov., Renkum, G (VWWAG).

[Tot nu toe waren vijf nov.-gevallen bekend (zie Lim. 39: 57) (t.K.).]

**130 (285). SCOLOPAX RUSTICOLA — Houtsnip.**

*Broedgevallen*: Vlieland, 1 (Terpstra, Swennen, v. Eck); Denekamp, Ageler- en Voltherbroek, Ov, tenminste 2 paar (Meijerink); Hengelo, Oele, Ov, naar schatting van jachtopziener minimaal 10 paar, eigen schatting maximaal 5 paar (idem); Ede, De Sijsselt, minstens 2 territoria (10 mei, ad. + juv.) en Planken Wambuis, 22 en 25 maart, baltsend (VWWAG); Castricum, Heemskerk, Bakkum, enkele 10-tallen paren (Verkerk); Voorschoten, Duivenvoorde, ZH, 17 april, baltsend ♂ (v. Swelm c.s.); Wassenaar, Meyendel, 1 (rapport).

7 juni, O. Flevoland, Knardijk (Me); 25 juni, raamslachtoffer, Rotterdam-Z (Schut, med. Ou); 26 juni, ex. door jongens gegrepen in een weiland, Hoogvliet, ZH (kon goed vliegen) (idem).

[Een soortgelijk geval is: „10 juni 1939, haven Nieuwediep, in tuin van het 'Paleis' een ex., dat keurig vliegt" (zie De Ned. Vogels: 871, naar Ardea 29: 220) (t.K.).]

**133 (280). NUMENIUS PHAEOPUS — Regenwulp.**

23 maart, overtrekkend (gehoord), Middelburg (Lebret).

[De vroegste datum, afgezien van de winterwaarnemingen, is 12 maart (zie Avif. Ned.: 44) (t.K.).]

21 nov., Den Haag, Westlandse W.L.D. (rapport).

[Afgezien van de winterwaarnemingen is de laatste datum 30 nov. (zie Avif. Ned.: 44) (t.K.).]

**135 (278). LIMOSA LIMOSA — Grutto.**

*Late waarnemingen*: 29 okt., Biesbosch, NB (v. d. Esch, Koolen); 30 okt., 2 ex., Sas van Gent, Z (Im).

**136 (277). LIMOSA LAPPONICA — Rosse Grutto.**

*IJsselmeergebied*: Eemmond: één april-, één mei-, drie juli-, één sept., vier okt.- en één dec.-waarneming van max. 2 (27 juli) en 8 ex. (31 juli) (VWEEM); A'dam-W, opgespoten terrein, 29 aug. (Verkerk).

*Binnenland*: Herwen, De Bijland, 20 sept. (O. de Bruijn).

**137 (269). TRINGA OCHROPUS — Witgatje.**

*Winterwaarnemingen*: januari: Renkum, G, Udenhout, NB; februari: Ermelo (Hoophuizen), Ederveen, Renkum, Groenekan; november: Bennekom, Wageningen, Groenekan, Rhenen, NB Biesbosch; december: Wageningen, Wassenaar, Vlaardingen, Westbroek, U, Tienhoven, U, Axel.

**138 (268). TRINGA GLAREOLA — Bosruiter.**

11 april, baltsend paar, Vlaardingen, opgespoten terrein (Wa, Ki).

[Dit was reeds de vroegste datum (zie Avif. Ned.: 46) (t.K.).]

19 dec. ibidem (v. Wely).

[Tot nu toe waren twee dec.-gevallen bekend (zie Avif. Ned.: 46) (t.K.).]

**139 (267). TRINGA HYPOLEUCOS — Oeverloper.**

Late en winterwaarnemingen: 2 febr. Groenekan, U (J. Ma).

[Tot nu toe waren drie febr.-gevallen bekend (zie Avif. Ned.: 46) (t.K.).]

24 okt., Eemmond (Du) en O. Flevoland, Veluwemeer-Z (Wo, Tj); 31 okt., ibidem (Wo c.s.); 7 nov., Buitenhuisen („Tijftjaf” 10); 11 nov., Utrecht, opspuitterrein (Du).

**140 (270). TRINGA TOTANUS — Tureluur.**

IJsselmeergebied: 13 febr., Uitdam, De Nes (M. Bakker).

**141 (271). TRINGA ERYTHROPUS — Zwarte Ruiter.**

Winterwaarnemingen: 4 dec., Den Haag, Monsterse W.L.D. (v. Swelm, Rijken, Lok); 22 dec., 1 + 2 + 1 ex., inlagen Zuidkant van Schouwen (W. J. en A. J. Wolff, L. de Wolf).

**142 (272). TRINGA NEBULARIA — Groenpootruiter.**

Juniwaarnemingen: 1 en 12 juni, Tilburg, Rauwbraken (heeft hier overzomerd en is door talloze Midden-Brabantse waarnemers op verschillende dagen geheel mei, juni en juli gezien) (vE); 2 en 7 juni, A'dam, Grote IJpolder (M. Bakker); 5 juni, Oudorp, NH (De Pieper 5: 33); 6 juni, 2 ex., Westbroek, Maarseveense plassen, U (Du); 10 juni, Eemmond (Du); 12 juni, 2 ex., Castricum, NH, infiltratiegebied (Verkerk).

22 nov., 2 ex., Dubbeldam, Kop van 't Land (Verhey); 19 dec., 12 ex., Vlaardingen, opspuitterreinen (v. Wely).

**144 (260). CALIDRIS CANUTUS — Kanoetstrandloper.**

IJsselmeergebied: O. Flevoland, Ketelmeer, 25 april (Ma); Eemmond, 6 mei, 1 ex. → W (Du).

Binnenland: Wisch, Terborg, G, 9 april, ex. in winterkleed (kijker: 7 x 50; afstand: 15 m) (O. de Bruijn).

**145 (265). CALIDRIS MARITIMA — Paarse Strandloper.**

Vanaf 19 aug. max. 3 ex., Scheveningen (Ruinaard e.a.); 25 aug., Rottum (Hilbrands).

[Afgezien van drie juli-gevallen is 8 aug. de vroegste datum (zie Avif. Ned.: 47) (t.K.).]

**146 (263). CALIDRIS MINUTA — Kleine Strandloper.**

16 april, Hellegatsplein, ZH (Regensburg de Mooy); 24 april, Camperduin, De Putten (De Pieper 4: 107).

[De vroegste datum is 10 april (zie Lim. 35: 61) (t.K.).]

7 nov., 3 ex., Braakman (Im) en 2 ex., Axel (idem); 13 en 20 nov., resp. 5 en 2 ex., Axel (idem); 18 dec., 2 ex., ibidem (idem).

[Voor andere dec.-waarnemingen, zie Lim. 34: 204 en 35: 61) (t.K.).]

**147 (263). CALIDRIS TEMMINCKII — Temmincks Strandloper.**

Terschelling, Boschplaat, 12 sept. (Du); O. Flevoland: stort Lelystad,

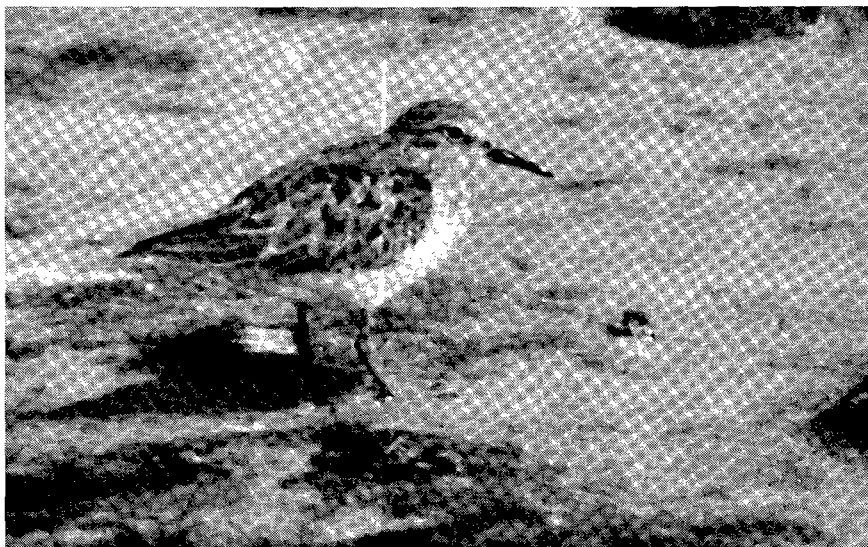


Foto P. MEETH

Fig. 2. Temmincks Strandloper (*Calidris temminckii*). Texel, mei 1966.

8 aug., 3 ex. en stort Houtribsluizen, 14 aug., 3 ex. (Ma); Gendringen, Etten, G, 4/8 sept. (O. de Bruijn); Z a a n d a m, opgespoten terrein, 21 juli, 1 ex. en 10, 19 en 20 aug., resp. 2, 1 en 3 ex. (Muusers); A' d a m - W: Sloterdijk, 30 april, 2 ex. (Verkerk); 8 mei, idem (Swart); 11 mei, 15 ex. (H. Ni); 15 mei, ca 10 (Verkerk, Zwitser) en 19 mei, 3 ex. (H. Ni); Grote IJpolder, 18 mei, 6 ex. (F. de Jong); Diemerzeedijk, 4 sept., 6 ex., waarvan 1 gevangen (Ringstation IJdoorn); Huizen, NH, 20 aug. (VWEEM); Eemmond, U, 12 en 14 juli en 29 aug. (VWEEM); Dirksland, ZH, 24 juli, 5 ex. (Middelman c.s.); Schouwen, Weversinlage, Z, 30 april (Regensburg de Mooy); Braakman, ZVI, 31 juli en 14 aug., 3 ex. (Im); Axel, 20 aug. (idem).

#### 149 (261). CALIDRIS ALPINA — Bonte Strandloper.

4 sept., ex. met groen-blauwe ondervleugels, tussen 100en normale, Balgzand, NH (was geveerd op herfsttrek 1965 door Zweedse Vogelstation Ledskär, 90 km N. van Uppsala; Te) (W. D. Jansen en J. Muis).

#### (261b). CALIDRIS ALPINA SCHINZII.

Broedgevallen: Balgzand, NH, 1 (De Pieper 4: 112; v. Orden).

#### 150 (262). CALIDRIS FERRUGINEA — Krombekstrandloper.

16 jan., 2 ex., Texel (Me).

[Dit is de tweede winterwaarneming (zie Avif. Ned.: 49) (t.K.).]

1 mei, Camperduin, De Putten, NH (De Pieper 4: 107); 25 mei, 3 ex., A'dam-W, opspuitingen (H. Ni); 4 juni, Ameland, Rijken c.s.).

15 aug., ca 200 ex., Balgzand, NH (v. d. Lee); 4 sept., 100en, ibidem (W. D. Jansen).

Binnenland: Z a a n d a m, opgespoten terrein, 5 en 19 aug., resp. 10 en 7 ex. (Muusers); De Maas, L, bij Neerharen, België, 22 aug. (NHMBL 54: 109).

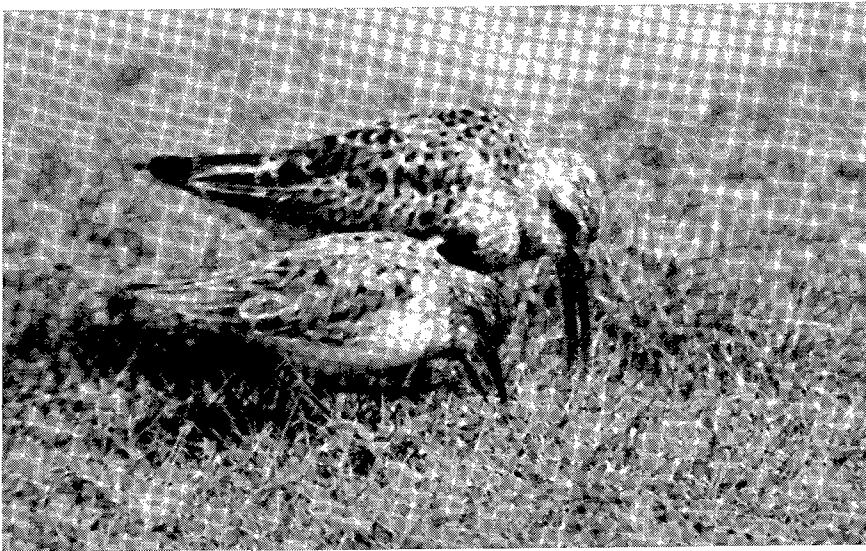


Foto P. MEETH

Fig. 3. Bonte Strandloper (*Calidris alpina*) en Temmincks Strandloper (*Calidris temminckii*). Texel, mei 1966.

#### 151 (259). CALIDRIS ALBA — Drieteenstrandloper.

*Noordzeegebied:* A m e l a n d : 8 febr., ca 200 ex. (Mollema, med. G. Bosch) en 4 juni, 30 ex. (Rijven c.s.); T e r s c h e l l i n g, 12 sept., ca 120 ex. (Nu); T e x e l : 5 jan., ca 30 ex. (v. Oordt); 5 en 9 sept., resp. 2 en 5 ex. (Wo); 18 en 19 sept., resp. 2 en 3 ex. (F. Ni, Ra); B a l g z a n d, NH, 18 sept., 3 ex. (Verkerk c.s.); C a s t r i c u m, NH: 2 mei, 5 ex.; 12 aug., 1 ex.; (tot Heemskerk) 28 nov., 35 ex.; (infiltratiegebied) 2 dec., 9 ex.; (tot Egmond), 4 dec., 9 ex.; (tot Wijk a/Zee), 12 dec., 42 ex.; 22 dec., 35 ex.; (tot IJmuiden) 30 dec., 79 ex. (Verkerk); W i j k a/Zee (tot IJmuiden), 19 dec., 17 ex. (idem); I J m u i d e n : 27 jan. en 4 febr., resp. 60 en 5 ex. (H. Ni); 28 nov., 12 ex. (F. Ni); 24 dec., 1 ex. (VWAD); Z a n d v o o r t, 20 jan. en 18 febr., resp. 10 en 2 ex. (H. Ni); N o o r d w i j k, 28 juli, 3 ex. (idem); K a t w i j k (tot Wassenaarse Slag), geen enkele waarneming; vroeger heel gewoon (Ra); K i j k d u i n (tot Terheide), 21 nov., 3 ex. (v. Swelm); H a a m s t e d e, Z, 16 april, 36 ex. (B. Regensburg).

*IJsselmeergebied:* O. F l e v o l a n d, Dronten, 18 mei, 1 ex. (Sollié); A' d a m : Sloterdijk, 25 mei, 3 ex. (H. Ni); Grote IJpolder, 26 dec., 1 ex. (M. Bakker).

*Binnenland:* T i l b u r g, Rauwbraken, 20 april, 1 ex. (vE c.s.); B o r g h a r e n, Belgische grens, 10 juni, 1 ex. (NHMBL 54: 86).

#### 153 (266). LIMICOLA FALCINELLUS — Breedbekstrandloper.

11 sept., IJsselmeerkust tussen Muiderberg en Naarden (kijker: 10 x 60; afstand: ca 15 m; ongeveer zo groot als subsp. *schinzii* van Bonte Strandloper; nekloze gestalte; snavel zwaarder en langer dan van Oeverlopers in de nabijheid, aan de punt verdikt of een weinig naar beneden geknikt; donkere streep door oog; witachtige wenkbrauwstreep, vooral breed achter oog; rug en mantel nogal donker (donkerder dan van Bonte Strandloper, ook kruin donker) met lichte vlekken (lichte veerranden) en 2 duidelijke en 2 minder duidelijke witachtige „snipstrepen” op rug; buik opvallend wit; flanken en borststreek wat groezelig bruinachtig wit; in de vlucht vielen de donkere bovenvleugeldeken op (ook dan nog snipstrepen op rug en lichte wenkbrauwstreep te zien); de

kop maakte een kleinere en iets langwerpiger indruk dan van Bonte Strandloper (minder „voorhoofd”); gedrag bij voedselzoeken leek op dat van Bonte Strandloper; tweemaal een zwak geluid gehoord, enigszins als van Bonte Strandloper (Wo) (\*).

[De waarneming op 14 sept. op Texel, vermeld in Vj. 13: 578, is wegens ontbreken van beschrijving in brief aan Het Vogeljaar, niet aanvaard door de C.N.A. (t.K.).]

#### 154 (258). PHILOMACHUS PUGNAX — Kemphaan.

*Winterwaarnemingen:* Uitdam, NH; Duiveland, Oosterland; N. Beveland, Kats; Z. Beveland, W. Schenge (300—350 ex., 28 nov.; Lebret); Zeeuws Vlaanderen, Hengstdijk (60 ex., 17 jan.; Im); Dinteloord, NB; Klundert, NB.

#### 155 (276). RECURVIROSTRA AVOSETTA — Kluut.

21 aug., ca 1000 ex., voedselzoekend op de slikken, Helle gatsplein, ZH (v. d. Esch, Koolen).

*Binnenland:* Paterswoldermeer, Gr, opgespoten terreinen, 29 mei en 7 aug., resp. 1 en 4 ex. (Smith); Schalkwijk, U, 26 maart, 35 ex. overvliegend, waarvan 1 ex. neerstreek (L. v. d. Bergh).

#### 156 (275). HIMANTOPUS HIMANTOPUS — Steltkluut.

*Broedgevallen:* O. Flevoland, Knardijk, zeker 1 [14 mei (Gadella, Dr)—6 juli (L. v. d. Bergh), vele waarnemingen, max. (16 mei), 5 ad. (Te, Kl, Oo, Sw); 30 mei, 2 ad., kennelijk broedpaar, alarmerend en Kokmeeuwen aanvallend (Te, Ki, Oo); 14 aug., ad. + 2 vliegvlugge jongen, Visvijvers (hadden zich mogelijk reeds over aanzienlijke afstand verplaatst) (Meijerink).]

Oostzaan, 3 [half mei, de eerste ex. (Vj. 13: 510); 29 juli, 4 ad. + 4 juv. (Zwitser); 18 aug., nog 3 ad. + 2 juv. (Top c.s.).]

Spijkenisse, ZH, 1 [eerste waarneming 6 juni (W. en F. Baalbergen); 4 pulli (Ou, Schot); 9 aug., nog ♀ + 1 juv. (Baalbergen).]

*Zeeuws Vlaanderen:* totaal 34: Axel, 19; Sluiskil, 1; Westdorpe, 1; Saaftinge, 10 en Oostburg, 3 (Haak) [Belgische opgave (Maes, met gegevens van Lippens, Koopman, Im, Wille, v. d. Steen en v. d. Weghe): Axel, 17 à 18; Saaftinge, 12; Sas van Gent, 1; Driekwart (aan kanaal Gent-Terneuzen), 1; St. Kruis, mogelijk 1; Oostburg, 3. Hiervan kwamen ca 60 jongen groot. Eerste waarneming 9 mei, Oostburg; 16 mei, Saaftinge (Maes); 19 aug., nog 28 juv. te Axel (Wille).]

*Verdere waarnemingen:* Staphorst, IJhorst, Ov, 11 juni, 2 ad. (Blaauw); Culemborg, Lekdijk, G, 16 mei, 2 ex. (prof. Tesch, med. De Monchy); Maurik, G, 22 mei, 2 ad. (O. v. Dijk); Camperduin, De Putten, NH, 14 mei, 2 ex. (De Pieper 4: 107); Kennemerduinen, Vogelmeer, 23 mei, 2 ex. (F. en T. Bloem, Dijkstra); A'dam, Grote IJpolder, 18 mei, 3 ad. (F. en A. de Jong, F. Vera); Sloterdijk, 23 mei, 1 ex. (Zwitsers) en 30 mei, 2 ex. (Verkerk); Vlaardingen, opspuitterreinen, 24 mei (Lok, v. Olphen); Schiedam, Kethel, 12 en 13 aug. (Vj. 14: 122); Schalkwijk, De Heul, U, 13 juli (L. v. d. Bergh c.s.); Wijk bij Duurstede, U, 30 juni (Vj. 13: 578); Veenendaal, U, 23 juni (VWWAG); N.B. Biesbosch, 23 aug., 5 ex. (W. Wolff); Borgharen, L, bij Neerharen, Belgische grens, 11 juni (NHMBL 54: 86).

#### 157 (273). PHALAROPUS FULICARIUS — Rosse Franjepoot.

7 juni, ex. in prachtkleed, Vlieland (J. Visser, A. Schrikker c.s.).

(Juni-gevallen waren tot nu toe niet bekend (zie Avif. Ned.: 50) (t.K.).)

6 en 7 juli, ex. in prachtkleed, Texel (Drijver, Kok, Kuik, Mantje).

[Dit is de zesde juli-waarneming (zie Lim. 38: 44) (t.K.).]

12 aug., Schiermonnikoog (v. Wely, Meijer).

[Dit is het tweede aug.-geval (zie Lim. 35: 62 naar De Giervalk 51: 96) (t.K.).]

14 sept., Terschelling, Boschplaat (Du); 16 sept. idem (Nu); 4 dec., Den Haag, strand Terheyde-Kijkduin (v. Swelm, Lok, Rijven); 5 dec., Zandvoort, A.W. duinen (H. Ni); 11 dec., Den Haag, mond verversingskanaal (F. de Boer, Regeer).

**158 (274). PHALAROPUS LOBATUS — Grauwe Franjepoot.**

*Noordzeegebied:* Schiermonnikoog: 27 aug., 2 ex. (Vj. 13: 578); 13—17 sept., 4 ex. en 18 sept., 8 ex. (Gadella); 15 sept., 9 ex. (Sw); Terschelling, 10 en 15 sept. (Du); Texel; 14 aug., 4 ex. (Reijnders, Witte); 15 en 25 aug., 6 ex. (A. J. P. Bos); 5 sept. (Wo); Balgzand, 18 sept. (Verkerk c.s.); IJmuiden-Bloemendaal, strand, 17 nov., vers dood ♀ (N. Daan); Wassenaar, Meyendel, 4 dec. (Regeer c.s.); Scheveningen, 16 dec. (Regensburg); Schouwen, 24 aug. (Viergever).

[Tot nu toe waren twee dec.-gevallen bekend (zie Lim. 34: 205) (t.K.).]

*IJsselmeergebied:* Makkumerwaard, Fr., 4 juni, 2 ex. (Muusers c.s.); O. Flevoland, Knardijk: 6 juni (Ma; Wo, Nu, Tj); 3 aug. (F. en H. Ni); 12 sept., 2 ex. (Ma, Wo); Veluwemeer-Z, 3 sept. (J. v. Dijk c.s.); Ermelo, Horloo, 8—13 okt. (J. en G. v. Dijk) en Weisteeg, 9 okt. (N. v. d. Beek) (zelfde ?; t.K.); Eemmond, 14 aug., 3 ex. (Beintema, med. Du); 16 aug., 1 ex. (Du); Huizen, NH, 14 aug. (Nu); A'dam-W, Sloterdijk, 19 aug. (H. Ni).

*Binnenland:* Lage Mierde, Het Goor, NB, 16 aug. (Moller Pillot c.s.).

[*Corrigendum:* In Lim. 39: 61, staat bij deze soort achter „Eemmond” „13 aug.”, lees: „19 aug.” (t.K.).]

**159 (242). BURHINUS OEDICNEMUS — Griel.**

26 juli, Tilburg, Rauwbraken (afstand: 50 m; opvallend wit-zwarte spiegel; geelbruin-zwarte tekening; buitengewoon schuw; vloog weg → NNW; werd daarna niet meer gezien; de soort is mij bekend uit O. Europa; op 24 juli reeds waargenomen door M. Mandos, Moller Pillot, Probst, Eijkens en A. en C. Mandos) (vE, Leerschool).

**160 (244). GLAREOLA PRATINCOLA — Vorkstaartplevier.**

11 en 12 maart, resp. 2 en 1 ex., Wateringen, ZH (kijker: resp. geen en 8 x 25; afstand: resp. 25 en 30 m; olivfbruine bovenzijde; roomkleurige keelvlak, bij het ene ex. afgezet door zwarte band, bij het andere door onregelmatig zwartgeklepte band; gevorkte zwarte staart met witte rand; witte buik; duidelijk kastanjebruine ondervleugels; snelle, sternachtige vlucht; gedrag onrustig; geluid een scherp sternachtig „kik”, herhaald in vlucht) (v. Wely) (\*).

**161 (245). GLAREOLA NORDMANNII — Steppenvorkstaartplevier.**

5 aug., Axel, ZVL., spuitvelden (zie verder Lim. 39: 141—143) (\*\*).

**163 (308). STERCORARIUS SKUA — Grote Jager.**

*Noordzeegebied:* Katwijk, 26 aug. (de Kruijff); Wassenaar, strand, 12 sept. (Ra), 18 sept. (v. Wely); Meyendel, 26 aug. (rapport); Scheveningen, 3—16 sept. (Ruinaard; Regeer en zeer veel anderen).

*IJsselmeergebied:* O. Flevoland: Lelystad, 29 okt. („Tijftjaf” 10); Knardijk, half nov. (L. v. Dijk) en 11 dec. (excursie N.J.N.); Veluwemeer-Z, Nunspeet, 12 dec. (Vj. 14: 142); Z. Flevoland, nieuwe dijk, 21 sept. (Vj. 13: 578).

*Binnenland:* Buggenum, L, 11 sept. (NHMBI. 54: 126).

**164 (309). STERCORARIUS POMARINUS — Middelste Jager.**

Schiermonnikoog, 18 sept., ad. (Wa); Zandvoort, A.W. Duinen, 29 aug., juv. → ZW (kijker: 10 x 50; afstand: 10 m; zwaarder en langzamer dan Kleine Jager) (H. Ni); Wassenaar, duinen, 19 okt., ad. lichte fase (kijker: 8 x 25; afstand 30 m;

geheel lichte onderzijde met zichtbare borstband; duidelijk stompe staartpennen; geluid blaffend) (v. Wely); Scheveningen: 5 sept., ad., lichte fase (Ki, v. Swelm); 12 sept., 2 ad., lichte fase (Ki, Wa); 29 okt., 2 ad., lichte fase, → Z (sterk verlengde, brede en stompe middelste staartpennen) (Du, Alleijn); Moerdijk, Hollands Diep, NB, 5 okt., ad. (kijker: 7 x 52; afstand: 20 m; overvliegend; middelste staartpennen verlengd, stomp en gedraaid (Entrop, Fey).

**165 (310). STERCORARIUS PARASITICUS — Kleine Jager.**

*IJsselmeergebied*: O. Flevoland, Knardijk, 28 aug. (F. en A. de Jong).

*Binnenland*: Oude Haske, Fr, 23 juli (Van. 18: 192); Wollega, Fr, 27 juli (ibidem); Ospeler Peel, L, 7 juli (was volgens bewaker van het Staatsbosbeheer al enkele dagen aanwezig en verbleef dan meestal op een van de grotere plassen) (Zwitsers, Top, Mandemaker).

*Verdere juli-gegevens*: 14 juli, Den Haag, strand Monsterse D.W.L. (v. Swelm, Rijken); 29 juli, Camperduin, Hondsbossche Zeewering (Zwitsers).

[Avif. Ned.: 52, geeft als vroegste datum 27 juli; zie voor juni- en andere juli-data: Lim. 36: 28; 37: 37 en 39: 62] (t.K.).]

**166 (311). STERCORARIUS LONGICAUDUS — Kleinste Jager.**

1 aug., Amerongen, U (kijker: 7 x 50; afstand: 25 m; in vlucht direct opvallende, zeer lange staart) (J. H. v. d. Bergh); 19 sept., Schiermonnikoog - Oostmahorn, waddenzee, langs het schip vliegend (Wa, Bz, Smidt van Gelder; Stritter; H. Wa); 23 sept., Den Haag, boven Oostduinlaan (afstand: 50 m; zeer lange, verlengde staartpennen; staart + penen vanaf stuit langer dan lichaam (Middelmann).

**167 (307). PAGOPHILA EBURNEA — Ivoormeeuw.**

25 april, ad., O. Flevoland, Ketelmeer (zie verder Lim. 39: 143) (\*\*).

[Dit is de tweede waarneming in deze eeuw (zie Lim. 37: 196) (t.K.).]

**169 (304). LARUS HYPERBOREUS — Grote Burgemeester.**

Rottumeroog, 30 juli (Vj. 13: 578); Texel: 23 april, juv. (v. Swelm); 25 mei, juv. (de Roever, Oreel); 16 okt. (Sw e.a.); Hondsbossche Zeewering, 2 nov., 2e of 3e jaars (Vj. 14: 142); IJmuiden: 14 febr., 2 ex. in 1e jaarskleed (Wo); 10 dec., 2 juv. (H. Ni); 14 en 22 dec., 1 ex. (idem); 24 dec. (VWAD); Zandvoort, 29 nov., juv. (H. Ni); A'dam: pont over het IJ, 10 febr., juv. (Muusers); Nieuwe meer, 27 febr. (VWAD); Katwijk, 17 jan., 1e jaars (v. Wely); Wassenaar, Meyendel, 11 april, 2e—3e j.; 8 mei, 3e j.; 31 okt., ad.; 21 nov., 1e of 2e j. en 28 nov., ex. met olie (rapport); Den Haag: Kijkduin, 13 febr., 3e j. (F. de Boer, Regeer); Scheveningen, 5 en 6 maart, 1e j. (idem); 8 maart, juv. (de Roever, Oreel); 28 nov., juv. (Ki); Renesse, Z, 23 okt., minstens 2e j. ex. (Viergever).

**170 (302). LARUS FUSCUS — Kleine Mantelmeeuw.**

**(302b). LARUS FUSCUS GRAELLSII.**

*Broedgevallen*: Wassenaar, Meyendel, 16 (rapport).

**(302a). LARUS FUSCUS FUSCUS.**

11 sept., 6 ex., Schiermonnikoog (geheel zwart, met roetkleurige waas; *graelssii* en *intermedius* ter vergelijking aanwezig) (Ki, Oo, Sw, Stritter).

**— (—). Geelpootzilvermeeuw.**

21 aug., O. Flevoland, Knardijk (Zilvermeeuw met gele poten; mantel zeker zo donker als van Stormmeeuw; maakte nogal forse indruk) (Wo, Nu); 29 en 31 okt.,

ibidem (lange vleugels; donkere mantel; lange kop en snavel) (Ma); 31 dec., 2, w.s. zelfs 4 ex., aldaar (grote ex., lange vleugels; donkere mantel) (idem).

#### 172 (305). LARUS GLAUCOIDES — Kleine Burgemeester.

29 mei, juv., Vlaardingen, opspuiterreinen (kijker: 8 x 25; afstand: 35 m; geheel wit; kleine, rose snavel; vrij kleine kop; in vlucht lange, smalle vleugels; lichte poten; iets kleiner, maar vooral slanker dan Zilvermeeuw) (v. Wely); 20 juni, juv., ibidem, wel zelfde ex. (kijkers: 10 x 50, 8 x 40 en 6 x 30; afstand: 35—40 m; ranker en kleiner dan Zilvermeeuw; lange, smalle vleugels; rose tot vleeskleurige poten; snavel aan basis beige, verder zwart, uiterste punt — de „haak” — vuilwit; ronde kop; vrij donker oog; het gehele dier was opvallend wit (helderder dan Zilvermeeuwen); schouderveren licht gevlekt; w.s. 3e j. ex.) (v. Swelm, Rijken, de Nie) (\*\*).

#### 173 (300). LARUS CANUS — Stormmeeuw.

*Broedgeval binnenland:* B u d e l, NB, 1, op terrein zinkfabriek (Sp; vE c.s.).

#### 175 (299). LARUS MELANOCEPHALUS — Zwartkopmeeuw.

Kennemer duinen, Vogelmeer, 25 maart, ad.; 1 en 13 april, resp. 2 en 1 ad. (H. Ni) (\*); K a t w i j k, duingebied, 1 mei (kijker: 10 x 50; afstand: 100 m; pikzwarte kop met wit bij het oog; snavel zeer rood; bovenzijde vleugels grijs, alleen op slagpen-uiteinden wat zwart, w.s. dus „2e zomer”-kleed) (Ra) (\*); Camperduin, De Putten, NH, 11 mei, 2 ex. (geen zwart op de vleugels; geluid kenmerkend) (De Pieper 4: 107) (\*\*); Diemerzeedijk, NH, 14 aug., ad. → ONO (kijkers: 10 x 50 en 8 x 56; afstand: 5—25 m; kop gitzwart, dat verder doorliep dan van Kokmeeuw; geen lichte vleugelboeg (Swart, Kr. P. Meijer) (\*\*); Scheveningen, haven, 14 sept., ad. (kijker: 8 x 32; afstand: 150—50 m; witte handpennen; geen witte vleugelboeg; zwarte vlek bij het oog; streek neer in meeuwentroep) (Ruinaard, F. de Boer, Regeer, Rijken e.a.) (\*\*); en ad., 4 en 5 nov. (kijkers: 8 x 40 en 10 x 50; afstand: 50—100 m; grijsblauwe vleugels met witte grote slagpennen) (Beukers, F. de Boer) (\*\*).

#### 177 (297). LARUS MINUTUS — Dwergmeeuw.

*IJsselmeergebied:* Gaasterland, Steile Bank, Fr, 24 juni, tenminste 18 ex. (1 ad.) (Lebre); O. Flevoland, Knardijk: gegevens van 10 data tussen 31 juli (ca 60 ex.; N. v. d. Beek) en 18 sept. (4 ad. + 1 juv.; F. de Jong), met maxima op 31 juli (zie boven) en 14 aug. (ca 50; Ma); voorts 31 okt., 1 ex. (idem); Harderwijk, strandje, 11 sept., 1 + 2 juv. (Swart); Eemmond, 12 mei, ad. + 2 juv.; 22 juli, 3 ad. en 29 aug., juv. (VWEEM); A'dam: Diemerzeedijk, 8 mei, juv. (Swart); Sloterdijk, 25 aug., juv. (W. D. Jansen).

*Noordzeegebied:* Terschelling, 10 sept., 2 juv. → W (Du); Vlieland, 1 mei, ad. (A. Mulder); Burgervlotbrug, NH, 29 sept., juv. (H. Ni); Hondsbossche Zeewering: 18 sept., juv. (Verkerk) en 2 okt., 2 ad. (H. Ni); Kennemerduinen, 4 april, ad. (F. Ni); IJmuiden: 1 aug., 2 juv. (Zwitser); 2 nov., juv. (H. Ni); 1 dec., 2 ad. + 1 juv. (idem); A.W. Duinen, 13 febr., juv. (idem); Wassenaar, Meyndel, 19 en 26 sept., resp. 1 en 2 ex. en 3 nov., 1 ex. (rapport); Den Haag: Westduin, 22 juni, ad. → N (v. Swelm); Westlandse W.L.D., 25 juli, ad. (rapport); Scheveningen: 17 jan., 3 ad. + 2 juv. (de Roever); half juli tot aan sept., gemiddeld 3 x per week vrijwel uitsluitend ad. ex.; sept.—2 okt., gemiddeld 2 x per week uitsluitend juv. ex. (Ruinaard, F. Jansen e.a.); 29 okt., juv. (Du); Schouwen: 7 maart, dood ad. (Viergever); 16 april, ad. (Regensburg); 25 aug., juv. (Viergever); Braakman, ZVl, 28 aug., ad. (Im).

*Binnenland:* Lage Mierde, Het Goor, NB, 23 mei, juv. (vE); Dwingelose hei, Dr, 8 sept., 5 juv. (J. H. Kuipers).

**178 (296). XEMA SABINI — Vorkstaartmeeuw.**

4 sept., ad. Wassenaar, Meyendel (kijker: 7 x 50; afstand: 30 m; zeer diep gevorkte staart zonder zwarte eindband; zwarte grote slagpennen; donkere vlek op achterkop (v. der Laan, Regensburg de Mooy e.a.) (\*\*); 5 sept., juv., Scheveningen (kijker: 15 x 60; afstand: ca 150 m; het bekende vliegbeeld; gevorkte staart met zwarte eindband) (Ki, v. Swelm) (\*\*); 13 nov., juv., ibidem (kijker: 8 x 25; afstand: 35 m; gevorkte staart met zwarte eindband; grote zwarte vleugelpunten met daarnaast witte driehoeken op de vleugels zeer opvallend) (v. Wely) (\*); 24 dec., juv., Wijk a/Zee, strand (afstand: 20 m; de markante vleugeltekening; duidelijk gevorkte staart met zwarte eindrand; stookolie op buik) (Buurma, Odink e.a.) (\*\*).

**180 (306). RISSA TRIDACTYLA — Drieteenmeeuw.**

6 juni, dood ex., Hondsbossche Zeewering, NH (De Pieper 5: 43); 7 aug., juv., aldaar (ibidem).

*IJsselmeergebied*: Huizen, NH, 23 april, ad. (Du); O. Flevoland, Knardijk, 5 dec., minstens 5 ex. tussen stroom van Storm-, Kok- en Zilvermeeuwen → Harderwijk (Ma).

*Binnenland*: Westbroek, Maarseveense plassen, 1 dec., ad. (Du).

**181 (286). CHLIDONIAS NIGER — Zwarte Stern.**

30 okt. en 7 nov. ad., Axel, ZVI (Im).

[De laatste datum is 26 nov. (zie Lim. 35: 65) (t.K.).]

**182 (288). CHLIDONIAS LEUCOPTERUS — Witvleugelstern.**

13 mei, Naardermeer (kijker: 10 x 50; afstand: ca 75 m; helderwitte bovenvoervleugel en staart; zwarte ondervleugel; vloog met ca 6 Zwarte Sterns snel en laag → NW, kennelijk trekkers) (de Roever en groep van 13 Engelsen) (\*\*).

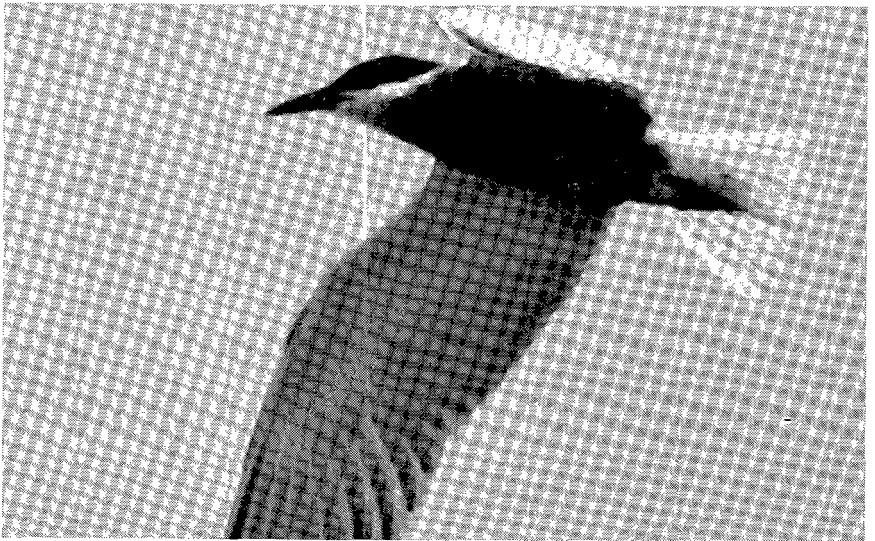


Foto P. MEETH

Fig. 4. Witwangstern (*Chlidonias hybrida*). Spanje, Delta Guadalquivir, mei 1964.

**183 (287). CHLIDONIAS HYBRIDA — Witwangstern.**

Broedgevallen: Bijlmermeerpolder (8 juni, 6 ex.; 10 juni, 12 ex.; 12 juni, idem, waarvan 1 ex. met nestmateriaal; 13 juni, 20 ex., baltsvlucht en nestelen; 17 juni, nesten-verlies door hoog water, nog geen eieren; opnieuw nestelen op dichterbegroeide plaats; 19 juni, 7 nesten, elk met 1 ei; 29 juni, nog slechts 1 bewoond nest in deze afdeling; inmiddels een nieuwe en w.s. grotere vestiging op onbereikbare plaats; eieren in eerste dagen van juli w.s. allemaal geroofd door Zwarte Kraai; nieuwe nestelpogingen werden niet doorgezet; 10 juli, 27 ad. ex. op de slaapplek, 7 aug., 2 ad. ex., aldaar) (Hinloopen: medewaarnemers op verschillende data: Bi, G. Bos, Sw, Wo, Ni, W. D. Jansen e.a.) (\*\*).

15 mei, 2 ex., Eemmond (kijker: 10 x 60; afstand: ca 100 m; zwarte schedelkap, daaronder vrijwel wit; keel, borst en buik zeer donker grijszwart; geluid: een lage, krassende, éénlettergreepige roep) (Wo, A. Lenger) (\*\*); 10 juni, Tilburg, Rauwbraken (kijker: 10 x 50 en 8 x 30; afstand: 15 m; zwarte schedelkap, witte „wangen”; rode poten en snavel; donkere onderdelen; streek tegen de avond met enkele Zwarte Sterns neer op enkele uit het water opstekende takken, kennelijk om de nacht door te brengen) (vE, Leerschool) (\*\*).

**184 (289). GELOCHELIDON NILOTICA — Lachstern.**

O. Flevoland, 27 juni, Visvijvers (B. de Kruijff, de Waard) en Stort Houtribsluizen (Ma); Balgzand, NH, 8, 9, 10 en 19 aug., resp. 10, 2, 2 en 6 ex. (De Pieper 5: 43); Z. Beemster, NH, 16 aug., ad. ex., vliegvlug juv. voerend (Top, mej. Stam) en 17, 20 en 21 aug., ad. (De Pieper, l.c.); Jisp, NH, 20 juli, ad. (K. Zwart); Zaan-dam, 21 en 23 aug., ad., jong voerend (Muusers c.s.); Katwijk, duinen, 21 juni, ad. → NO (Ruinaard c.s.); Wassenaar, Meyendel, 1 mei (rapport); Den Haag: Monsterse W.L.D., 30 april, ad. (v. Swelm, Rijken); Scheveningen, havenhoofd, tussen half juli en sept., zes waarnemingen van totaal 13 ex. → ZW (24 juli, 2 x 4 ex. binnen één uur) (Ruinaard, Jansen, Diedrich e.a.); 9 sept., 1 ex. (Ki).

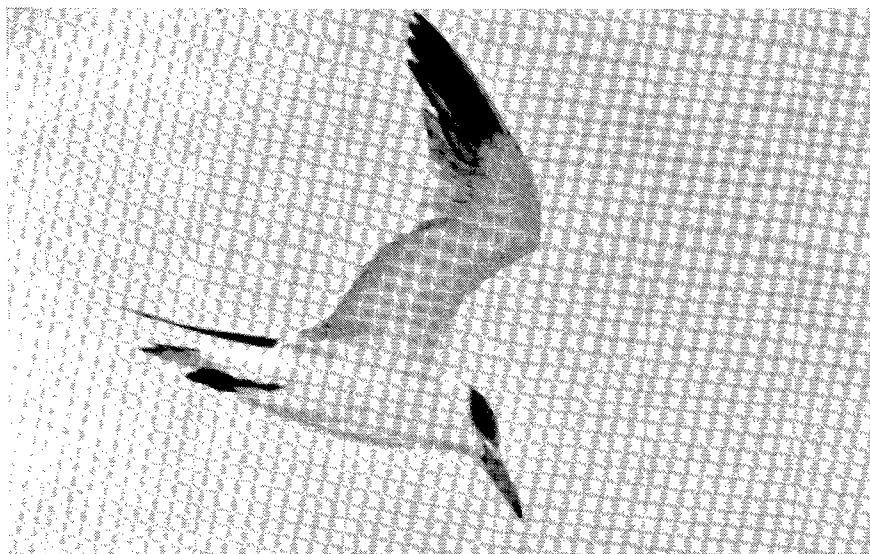


Foto P. MEETH

Fig. 5. Reuzensterne (*Hydroprogne caspia*). Mauretanië, Port. Etienne, dec. 1965.

**185 (290). HYDROPROGNE CASPIA — Reuzensterne.**

7 juli, ad., Axel, ZVl (Im, v. d. Steen); 18 juli, ad., N.B. Biesbosch (G. en L. Ou); 13 aug., 2 juv., Burgervlotbrug, NH (De Pieper 4: 132); 27 aug., 2 ad. + bedelend juv., Harderwijk, opgespoten zand, Veluwemeer-Z (A. Timmerman, G. v. Dijk).

**186 (293). STERNA HIRUNDO — Visdief.**

*Vroege data:* 20 maart, O. Flevoland, Knardijk (N. v. d. Beek); 27 maart, Uithoorn, NH (M. Bakker); 29 maart, minstens 4 ex., Gaasterland, Oude Mirdum (Ou, J. v. d. Beek).

[De vroegste datum is nog steeds 16 maart (zie Avif. Ned.: 59) (t.K.).]

31 okt., O. Flevoland, Veluwemeer-Z (J. v. d. Dijk).

**187 (294). STERNA PARADISAEA — Noordse Sterne.**

*Broedgevallen:* Ameland, 4 juni, 8 ex. (2 paar bij nestkuilen, waarvan een met 2 eieren) (Rijven, v. Olphen, Lok); Texel, De Petten, 11 en 13 juni, kennelijk 1 broedgeval tussen Visdiefjes (2 ad. ex. gezien; alarmroep duidelijk afwijkend) (Reijnders); Schouwen, Flauwers inlaag, 2 mei, ca 6 ex., baltsvlucht; w.s. broedvogels (v. d. Lee).

30 april, Katwijk, Leidse D.W.L. (Ros, Ra); 14 juli, 3 ex., Den Haag, Westlandse D.W.L. (rapport).

**189 (295). STERNA ALBIFRONS — Dwergsterne.**

*Broedgevallen:* Ameland, 4 juni, nestkuil met 1 koud ei (Rijven, v. Olphen); Vlieland, 1 (Terpstra); Z. Flevoland, dijkvak Nijkerk-Spakenburg, 9 juni, 2 (N. v. d. Beek).

**190 (291). STERNA SANDVICENSIS — Grote Sterne.**

*Broedgevallen:* Griend, geschat op 600 à 700 (Vj. 13: 554).

*Binnenland:* Neerharen, L, 22 aug., 1 ex. langs de Maas (Zwarte snavel, met lichte punt; zwarte poten) (NHMBI. 54: 109).

**191 (312). ALCA TORDA — Alk.**

27 jan., 22 dode ex., strand IJmuiden-Bloemendaal (de meeste met stookolie) (H. Ni); 6 juni, stookolieslachtoffer, Hondsbossche Zeewering (De Pieper 5: 43).

[De Avif. v. Ned. vermeldt geen juni-vondsten; voor een geval uit de vorige eeuw, zie De Ned. Vogels: 974 (t.K.).]

31 dec., stookolieslachtoffer, Schoorl a/Zee, NH (vleugelmaat 215 mm) (De Pieper, l.c.).

**192 (316). PLAUTUS ALLE — Kleine Alk.**

15 febr., Texel, Eijerlandse Gat (VWHK).

**195 (315). CEPPHUS GRYLLE — Zwarte Zeekoet.**

27 aug., ad., Texel, tussen De Cocksdorp en de Vuurtoren (E. Blana) (\*)  
[„noch völlig im Sommerkleid. Bei einsetzen der Ebbe schwamm der Vogel einige hundert Meter weit draussen und hielt sich immer in der Nähe von einem Trup Enten. Er erschien neben den Enten (vermutlich Stockenten) kleiner und gedrungener. Wenn er zwischendurch sich im Wasser aufrichtete und mit den Flügeln schlug, zeigte er mir die volle schwarze Unterseite. Eine Verwechslung mit den dunklen See-Enten ist nicht möglich, dafür waren die weissen Felder auf den Rücken viel zu grosz. Sie waren eher

noch grösser als auf der kleinen Zeichnung, die ich beilege. Interessant war auch das Betragen des Vogels: Als die Enten auf eine Sandbank zuschwammen und an Land stiegen, folgte er nur zögernd, schwamm unschlüssig hin und her und steuerte schliesslich wieder auf das offene Wasser hinaus" (fragment uit brief d.d. 22 sept. 1965 van de heer Ernst Blana, Stürzenberg, Duitsland, gericht aan de heer v. Orden, met wie hij tijdens zijn verblijf op Texel kennismakte; afschrift door de heer Top gezonden aan de heer Tekke) (zie ook De Pieper 5: 43).]

# 196 (317). FRATERCULA ARCTICA — Papegaaiduiker.

Bierum, Gr, 8 febr., aangespoeld ex. (Vj. 13: 578); Hondsbossche Zeewering, 2 okt., 1 ex. → Z (H. Ni); Zandvoort, strand, 27 aug., dood, vers ex. (idem); Noordwijkerhout, 20 jan., idem (geen stookolie) (idem); Noordwijk, strand, 27 febr., dood ex. (iets stookolie) en 28 febr., dood restant (kop ontbrak) (Feijer); Scheveningen, 17 sept., 1 ex. → NO en 28 sept., zwemmend ex. (Ruinaard c.s.); W. Roozenburg, strand (De Beer), 20 febr., dood, vers ex. (geen stookolie) (Ou, Rooy).

# 200 (240). STREPTOPELIA TURTUR — Tortelduif.

3 april, Leek, Gr („Tijftjaf" 1965); 11 april, Zoutkamp (ibidem) en Epe, Hoog Soerel (K. Wa); 20 april, Noordlaren, Gr („Tijftjaf" 1965).

[Tot nu toe was de vroegste datum 15 april (zie Avif. Ned.: 63 en Lim. 36: 32) (t.K.).] 4 juli, Netersel, NB, troep van ca 100 ex. op gemaaid bouwland (verbleef daar al enkele dagen) (v. Dooren); 14 aug., O. Flevoland, minstens 100 ex. op bouwland (Me).

# 201 (240bis). STREPTOPELIA DECAOCTO — Turkse Tortel.

Broedgevallen: Peize, Dr, 16 aug., koerend ex. bij de kerk, ongetwijfeld daar broedend (Verhey); N.O. Polder, tussen Ens en Schokland, 23 april, 2 nesten in aanbouw (14 en 21 maart, 13 ex. en 23 april 10 ex.) (volgens landbouwer sinds 4 à 5 jaar aldaar) (t.K., Koridon); O. Flevoland, gemaal Lovink, 5 juni, 1 (Swart); Winterswijk, vermoedelijk minstens 5—10 paar, noordelijk van de spoorbaan (Leenhouts); Rijbergen, NB, 8 juni, 2 ex., dorpskern, ongetwijfeld broedgeval (Verhey); Zundert, NB, 2 aug., ex. gehoord in kwekerij, zeker broedvogel (idem).

De verdere gegevens betreffen: Marken, A'dam (begraafplaats Zorgvlied), A'damse Bos, Leiden, Alphen a/d Rijn, Wassenaar (Meyendel), Den Haag (Stadhoudersplantsoen, Meer en Bos, Kijkduin, Ockenburg, Ockenrode, Monsterse W.L.D.), Hoogland, U, Soest en Wijk bij Duurstede.

# 202 (137). CUCULUS CANORUS — Koekoek.

5 april, Den Haag, Ockenrode (v. Swelm, v. d. Haagen).

[De vroegste datum is 5 maart (zie Lim. 36: 32) (t.K.).]

23 okt., Hilvarenbeek, NB (kijker: 10 x 50; afstand: 25 m; zittend op paaltje in een weiland; w.s. juv., want bruin) (Mandos).

[De laatste datum was tot nu toe 20 okt. (zie Lim. 38: 51) (t.K.).]

# 207 (138). NYCTEA SCANDIACA — Sneeuwuil.

3 en 4 jan., Son, NB (L.N. 68: 23) (\*\*); half febr., Den Bosch-Zuid (Vj. 13: 550) (\*); 20 maart, Den Helder, militaire duinen (kijker: 10 x 50; afstand: 20 m; stootte op hondje van een der waarnemers; enige gevonden veertjes zijn verzameld) (G. Slagter, W. Groen e.a.) (\*\*); 13 juni, Terschelling, bij Kroonpolders (kijker: 7 x 50; afstand: ca 20 m; kop licht effen grijs; ogen fel geel; geen pluimen; ook rest van lichaam heel licht grijs, op de borst met heel lichte bruine horizontale streepjes; belangrijk groter dan Velduil; 2 x gezien) (W. D. Jansen) (\*); 17 juli, ibidem (Van. 18: 192); 14 aug. (toen

vermoedelijk al 6 weken aanwezig), Schiermonnikoog (kijker: 7 x 50; afstand: 30 à 40 m; vrij groot, veel groter dan Velduil; vuilwit, bruinzwart gevlekt; was in de rui, veren verzameld en 2 ingezonden) (Talsma, zie ook Van. 18: 193); ook o.a. waargenomen op: 10 sept. (Ki, Sw, Oo), 10—15 sept. (Gadella), 14 sept. (Coldewey, Sw), 26 sept. (mej. Groen c.s.), 18 okt. en 1 nov. (Talsma), 2 nov. (W. D. Jansen); laatste waarneming 12 nov. (H. v. Oordt) (\*\*).

## 212 (143). ASIO FLAMMEUS — Velduil.

*Broedgevallen:* Ameland, 5 t/m 25 juni, naar schatting ca 7 (M. v. d. Beek); 4—8 juni, 2 nesten (totaal aantal paren naar schatting ca 20) (Rijven, v. Olphen, Lok); O. Flevoland, half april—midden mei, tenminste 10 territoria vastgesteld (Ma); Reusel, NB, 9 juni, w.s. broedgeval (ex. met prooi neerstrijkend) (vE).

Eemmond, winter 64/65, maandmaxima: 29 okt., 2 ex.; 29 nov., 14 ex.; 20 dec., 30 ex.; 24 jan., 35 ex.; 8, 19 en 24 febr., 39 ex.; 8 maart, 34 ex. en 2 april, 10 ex. (VWEEM).

## 213 (124). CAPRIMULGUS EUROPAEUS — Nachtzwaluw.

*Broedgevallen (?)*: Diever, Dr, 17 juli, 2 ex., ook horen ratelen (mej. Groen, mevr. Koopmans); Raalte, Boetelerveld, Ov, 14 aug., 1 ex.; w.s. 2 broedgevallen (Coldewey); Barneveld, boswachterij Kootwijk, G, 29 mei, tenminste 4 zingende ♂♂ (G. de Graaff); Montferland, 4 broedparen gelocaliseerd (O. de Bruijn); Oirschot, NB, 18 juni, 1 broedgeval op militair oefenterrein (v. Dooren); Venlo, L., omgeving Bovenste Molen, 6 april, reeds 2 zingende ex.; 8 april tenminste 1 idem; gedurende broedseizoen geregeld gehoord (Notermans).

[De vroegste waarnemingsdatum is 30 maart (zie Lim. 35: 67) (t.K.).]

Verdere waarnemingen: 14 aug., verkeersslachtoffer, O. Flevoland, Biddinghuizen (Me); 22 sept., ex., aangetroffen bij een winkelraam, Hoogvliet, ZH (was geheel intact en is later op de dag vrij gelaten) (Ou, Schot).

## 214 (123). APUS APUS — Gierzwaluw.

8 april, Harderwijk („Tijftjaf” 1965); 12 april, St. Jansteen, ZVI (Haak).

[De vroegste datum is nog steeds 2 april (zie Avif. Ned.: 66); voor andere vroege april-data, zie Lim. 35: 67] (t.K.).]

1 okt., Leiden (Rijven); 3 okt., Wassenaar (Vj. 13: 578).

[Voor nov.-data, zie Lim. 37: 42, 38: 52 en 39: 66 (t.K.).]

## 216 (129). ALCEDO ATTHIS — IJsvogel.

*Broedgevallen:* Twente, minstens 2 (S. Kooy, med. Meijerink); Udenhout, Manke Tiend, NB, 12 en 14 aug., 1 juv. gevangen (Probst); Bergeijk, Visvijvers, NB, 2 paren (brachten beide 2 broedsels groot; in totaal minstens 20 jongen uitgevlogen) (vE, Leerschool); totaal 1 ad. en 13 juv. gevangen (Probst).

De overige, weer toegenomen, gegevens, betreffen: Delden, Arnhem (Sonsbeek), Renkum, Wageningen, Culemborg, Rijswijk, Doetinchem, Winterswijk, Haarlem, A.W. Duinen, A'damse Bos, A'dam-O (Flevopark), Dordrecht, De Bilt, Bunnik, Schalkwijk, Rhenen, Maarssen, Middelburg, N.B. Biesbosch, Tilburg, Stiphout en Weert.

## 218 (125). MEROPS APIASTER — Bijeneter.

*Broedgevallen:* Terschelling, 3.

[De eerste waarneming betreft tenminste 4 ex., op 27 juni (Van. 18: 161—162); 10 juli 6 ex. en 31 juli 13 ex., terwijl de laatste waarnemer (J. de Jong) tevens voor de eerste maal een broedgeval meldde (Van. 18: 190). Deelnemers aan een CJN-zomerkamp in aug. rapporteerden 3 nesten, vrij dicht bij elkaar. Nadere gegevens hierover werden ingezonden door P. L. Ploeger, met als medewaarnemers H. Fischer en J. Ladiges:

*1e nest:* waarnemingen 29 aug. t/m 3 sept., dagelijks 4—8 uur. Nestplaats NNW van radiopeilstation, W. Terschelling, 50 m van de antennemast. Nestgang in ondiepe stuifkuil, in steil wandje van 60 à 70 cm hoogte. Minstens 4 jongen vlogen uit (op 3 sept.). Met de oude vogels kwamen nu en dan andere adulte vogels (max. 5) mee naar het nest.

*2e nest:* Op 3 sept. gevonden door Ploeger. Plaats: 150 m NW van de rand van het op één na oostelijkste perceel van de bossen bij W. Terschelling, ten N van het fietspad van W. Terschelling naar paal 8 (de „Longway”), ter hoogte van strandpaal 7. Nestgang in hoge steile wand van een zeer grote stuifkuil, ca 4 m van de bovenzijde van deze wand. Op 4 sept. vlogen 3 jongen uit (tijdens waarnemingen van 9—18 uur). Bij het verlaten van het terrein was er nog 1 jong in het nest, dat op 6 sept. zeker was uitgevlogen. Beide ouders voerden regelmatig. Maximaal werden 11 ex. tegelijk bij het nest waargenomen, waarbij mogelijk ook de reeds uitgevlogen jongen.

*3e nest:* Op 4 sept. gevonden door Fischer en Ploeger. Plaats: ca 500 m NO van 2e nest, ca 400 m O van strandpaal 7, in steil wandje van een kleine stuifkuil, ca 1 m van de bovenzijde van de steile wand. Van 15—16 uur werd ca 20 m van het nest onder camouflagezeil waargenomen: 2 x verschenen 7 ex., waarvan minstens 1 ad. en 4 juveniele ex. De vogels alarmeerden. Er werd niet gevoerd en er verscheen geen jong in de nestopening, waarin prooi-resten (insecten) lagen. Op 6 sept. lag er een verse braakbal onder de nestopening. Twee NJNers (Maja Westhoff en W. van Deventer) zagen één jong in de nestopening (ons meegedeeld op 6 sept.) (Ploeger).]

5 sept., 20 ex. aanwezig (heer en mevr. Boellaard), 26 sept., nog ca 10 ex. (P. Boer en J. W. Jooster); ook in oktober nog aanwezig (A. v. d. Boot, med. Boellaard).

7 nov., ad., Schinnen, Thul, L. (kijker: 10 x 50; afstand ca 40 m; soort mij bekend van de Camargue en van Haelen, L. in 1964) (W. de Veen c.s.).

## **220 (126). UPUPA EPOPS — Hop.**

Eind maart, 1 ex. op 3 dagen gezien, Zeist, landgoed Oostbroek (Vj. 13: 551); 30 april en 5 mei, Den Haag, Monsterse D.W.L. (v. Swelm, Rijken); 3 mei, Texel (L. en A. Dijkse); 9 mei, Steenberg, De Heen, NB (Moller Pillot c.s.); 18—24 juli, Holten, Ov (v. Wely); 22 aug., Hengelo, Ov (idem); 23—27 aug., O. Flevoland, Lelystad (W. de Jong); sept., geregeld 1 ex. in duin, Noordwijk (Vj. 14: 122); 16 sept., Heerlen (NHMBI, 54: 127); 11 okt., hoogspanningskabelslachtoffer, Abbenbroek, ZH (Ou, Schot).

## **223 (134). DENDROCOPOS MEDIUS — Middelste Bonte Specht.**

20 en 21 juli, Rijssen, Ov (kijker: 8 x 25; afstand: 10 m; onderstaart met roze gloed; lichtrode kruin; geen baardstreep (v. Wely); 24 juli en 27 aug., Delden (idem) en 28 dec., 2 ex., w.s. paartje, „Twickel”, aldaar (idem).

## **224 (133). DENDROCOPOS MINOR — Kleine Bonte Specht.**

*Broedgevallen (?)*: Ommen, Ov, Adar Hoeve, 1 (v. Elburg, Kraak); Hulshorst, G, 1 (Nu); Nijmegen, Haterse Broek, 1 (gehele voorjaar paartje, ♂ vaak trommelend) (v. Urk); Bussum, „Bantam”, 29 mei, ♂ (Nu); Den Haag: Loosduinen, „Ockenrode”, w.s. tenminste 1 (veel gegevens t/m juni, in maart ook telkens balts; op drie data 2 ♂♂, echter steeds slechts 1 ♀ (v. Swelm, Rijken, v.d. Haagen e.a.); „Ockenburgh”, w.s. 1 (gegevens van febr., maart en mei, ook balts (idem); Monsterse D.W.L., 1 juni, ad. (v. d. Haagen); De Bilt, U, 3, resp. op „Beerschoten”, „Oostbroek” en „Sandwijk” (A. Bos, v. Gessel, Scharrin); Bunnik, „Rhijnouwen”, U, Vogelbos, in april geregeld roffellend ♂; bos „Oud Amelisweerd”, zeker 1, w.s. 2 broedparen (Gadella, Akveld); Rhenen, Blauwe Kamer, U, 1 (VWWAG).

De overige gegevens betreffen: Wageningen, Renkum, Zandvoort, A'dam (Nieuwe O. begraafplaats), Wassenaar (Meyendel), Den Haag (Kwartellaan, Roemer Visscherstraat, Loosduinen (stichting „Bloemendaal”), 's-Gravenzande (Staelduinse bos), De Bilt (fort Hoofddijk), Uden, Weert (Moeselpeel).

**225 (135). DRYOCOPUS MARTIUS — Zwarte Specht.**

*Broedgevallen (?)*: Ede, Noord-Ginkel, vermoedelijk 1 (VWAG); Z.O. Gelderland, geschat op circa 20 (O. de Bruijn); Baarn, 1 (Vj. 13: 578); De Bilt, „Beerschoten”, U, 1 (A. J. P. Bos); Helvoirt, NB, 3 april, roepend ♂, „Zwijnsbergen” en 1 ten O. daarvan (Gadella, v. Lanschot); Tilburg, 3 km Z.O. van de stad, 2 (de jacht-opziener toonde de nestgaten) (Schweigman); Nistelrode, NB, gedurende de zomer diverse malen waargenomen (J. v. Vugt).

Zandvoort, A.W. Duinen, 24 en 26 okt. (H. Ni c.s.); Den Haag, „Ockenrode”, 28 jan. (v. Swelm); Barendszstraat, 2 okt., overtrekkend ex. (idem).

**226 (136). JYNX TORQUILLA — Draaihals.**

*Broedgevallen*: tussen Ermelo en Leuvenum, G (N. v. d. Beek); tussen Drie en Garderen, G (idem); Ede, 7 (Stel); Echt, L (NHMBI. 55: 18).

1 mei, Den Haag, Kijkduin (Beukers); 5 mei: Vlieland (Terpstra), Haren, Paterswolde, Gr (Hilbrands) en O. Flevoland, Knardijk (autoslachtoffer) (Ma); 22 mei, Weert, L (Sp); 28 mei, Wassenaar, Meyendel (rapport).

17 aug. (D. Westra) en 2, 4, 6 en 19 sept. (Terpstra), Vlieland; 5, 6 (2 ex.) en 7 sept., Texel, bij Eijerlandse vuurtoren (Wo); 8 sept., verkeersslachtoffer, Kampen (coll. t.K.); 12 sept., Katwijk/Zee (Ra); 15 sept., Katwijk, Berkheide (Rijven, Ruinaard); 10 okt., Den Haag, Monsterse W.L.D. (v. Swelm c.s.); 27 okt., Bergen, NH, Reservaat (Zwitsers); 28 dec., Hengelo, Drienerbos, Ov (kijker: 8 x 25; afstand: 20 m) (v. Wely).

[De laatste datum was tot nu toe 28 okt. (zie Lim. 35: 68) (t.K.).]

**229 (47). LULLULA ARBOREA — Boomleeuwerik.**

*Broedgevallen (?)*: Texel, 1e broedgeval (De Pieper 5: 8); Wassenaar, Meyendel, 3 (rapport); Leusderhei, U, 8 à 10 (Du, Alleijn); Breda, Mastbos, 31 maart, 2 zingende ex., boven het bos (Ou).

4 dec., 2 ex., Den Haag, Westlandse D.W.L. (rapport); 12 dec., 2 ex., A.W. duinen (Nu).

**231 (49). EREMOPHILA ALPESTRIS — Strandleeuwerik.**

*Noordzeegebied*: Texel, 13 nov., 3 ex. (v. Althuis c.s.); Kennemer duinen, 9 okt. (Samson); Zandvoort, A.W. duinen, 17 okt.—4 dec., op zes data, max. (4 dec.) 4 ex. (H. Ni); Den Haag, Monsterse D.W.L., 7 nov., 2 ex. (v. Swelm, v. d. Haagen) en 4 dec., 1 ex. (rapport); Wissenkerke, reservaat Goudplaat, 31 jan., 2 ex. (Lebret).

*IJsselmeergebied*: A'dam-W: 23 jan., Hornweg, 30 ex. (H. Ni); 6 maart, 25 ex., ibidem (Swart); 28 maart, 2 ex., Sloterdijk (B. de Kruijff); 23 okt., 6 ex., Hornweg (Swart); 25 okt., 8 ex., Grote IJpolder (M. Bakker); 12 nov., meer dan 50 ex., Sloterdijk (H. Ni); 27 nov. en 30 dec., opspuitingen, resp. 9 en 30 ex. (idem).

*Binnenland*: Krimpen a/d IJssel, ZH, 2 jan., 1 ex., opgespoten terrein (v. Slooten); Leusderhei, 11 dec., 22 ex. (Du).

**232 (120). HIRUNDO RUSTICA — Boerenzwaluw.**

*Maart-gegevens*: 14 maart, 3 ex., Harderwijk (Tj); 24 maart, 2 ex., Ermelo, Horloo („Tjiftjaf” 1965); 29 maart, Durgerdam (Kruseman) en 31 maart, A'damse Bos („Tjiftjaf” l.c.).

**234 (121). DELICHON URBICA — Huiszwaluw.**

3 april, 1 ex., Texel (C. Troost); 4 april, 2 ex., Hoophuizen, G („Tjiftjaf” 1965); 7 april, 3 ex., Hierden, G (ibidem); 8 april, 1 ex., Sneek (Van. 18: 74); 10 april,

1 ex., Bant, Fr (ibidem) en 3 ex., Enkhuizen (Van. 18: 141); 12 april, 1 ex., Enschede („Tijftjaf”, l.c.).

[Afgezien van een niet in Avif. Ned. overgenomen waarneming van 1 febr. (zie Vj. 7: 152) en twee op zichzelfstaande maart-gevallen, was de vroegste datum tot nu toe 4 april (zie Avif. Ned.: 70) (t.K.).]

### 235 (122). RIPARIA RIPARIA — Oeverwaluw.

*Broedgevallen:* De gegevens betreffen: Texel, Bloemendaal, Axel, Rijsbergen, NB, Waalre en Westerhoven, NB.

29 maart, O. Flevoland, Knardijk (Ou, J. v. d. Beek).

[Dit is de zevende maartwaarneming (zie Avif. Ned.: 71) (t.K.).]

### 236 (50). ANTHUS RICHARDI — Grote Pieper.

6 mei, 2 ex., Callantsoog, Groote Keeten, NH (v. Orden; De Pieper 4: 108); 29 mei, O. Flevoland, gemaal Lovink (van zeer nabij en goed gezien) (Vj. 14: 143); 21 juli, Renkum, G (VWWAG); 5 en 22 sept., Texel, Den Hoorn (grote pieperachtige vogel, met lange, „kwikkende” staart; opgerichte houding; lichte streep boven het oog; bovenzijde bruin met donkere strepen; geelachtige borst met donkere strepen) (mevr. Klumper-Eelman, D. C. Drijver; zie ook De Pieper 5: 43).

### 237 (51). ANTHUS CAMPESTRIS — Duinpieper.

*Broedgevallen (?)*: Heerde „Renderklippen”, G, 1 (soort reeds 31 maart aanwezig) (L. v. d. Bergh).

[De vroegste datum is 23 maart (zie Avif. Ned.: 71) (t.K.).]

Ermelo, Paalberg 2 en 29 juni, baltsvlucht (J. v. Dijk); Stakenberg, 9 aug., 2 ex. (J. en O. v. Dijk); Den Haag, Monsterse D.W.L., 7 juni, fouragerend paartje (v. Swelm); Leusderhei, U, ca 6 (Du, Alleijn); Budel, Weeterheide, NB, 3 territoria in gedeelte van terrein (vE c.s.); Ospelse Peel, de Aa, zomer, 2 ex. (zang en baltsvlucht) (Bais c.s.); Horn, „De Bedelaer”, L, 15 mei, ♂ (zang en baltsvlucht) (Du c.s.).

22 aug., 2 ex., Rijssen, Ov (v. Wely); 28 aug., Huizen, NH (Nu); 3 sept., 2 ex., Hilversum (Du); 4 sept., 1 + 3 ex., Zandvoort, A.W. Duinen (H. Ni, F. Koning); 5 sept., ca 5 ex., O. Flevoland, Stort Houtribsluizen (Ma); 5 en 6 sept., Texel (Wo); 2 okt., Tilburg, Rauwbraken (vE c.s.); 30 okt., Mierlo, NB (Ae). [De laatste datum was tot nu toe 27 okt. (zie Lim. 38: 55) (t.K.).]

### 238a (—). ANTHUS GUSTAVI — Petsjora Pieper.

16 mei, 2 ex., Diemer zeedijk (opvallend geler van boven dan Graspieper; lichte randen aan rugveren vormen a.h.w. snipstrepen; lichte band van uiteinden vleugeldekveren over de vleugel; snavel vrij zwaar; grondkleur onderzijde geelachtig; zware donkere vlekking op borst; keel licht; geluid een zacht en kort „vvt”, waardoor ik op de vogel werd geattendeerd) (Oreel) (\*).

### 240 (54). ANTHUS SPINOLETTA — Oeverpieper.

#### (54a). ANTHUS SPINOLETTA SPINOLETTA.

O. Flevoland: 28 maart (kijkers: 8 x 30, 10 x 50 en 22 x 80; afstand: ca 40 m, rose beige borst; zeer lichte onderdelen, slechts een enkel streepje op borst en flanken; brede witte wenkbrauwstreep; de gemaakte dia's laten o.i. geen twijfel over) (Me) (\*\*); 31 dec., Knardijk (kijker: 7 x 50; afstand: 10 m; opvallende wenkbrauwstreep; donkere poten; helderwitte staartzomen; weinig gestreepte borst; grootte en postuur van Oeverpieper) (J. v. Dijk; C. Boomgaardt) (\*\*); Ermelo, Horloo, 8 febr. (kijker: 7 x 50; afstand: 10 m; helderwitte buitenste staartveren; lichte ongestreepte borst en buik; zo groot als Oeverpieper (J. v. Dijk) (\*); Nauerna, NH, 20 dec. (opvallende witte

buitenstaartpennen; witte wenkbrauwstreep; donkere poten) („Tjiftjaf” 11: 3) (\*); Monnickendam, NH, 8 nov., ex. gevangen (zie verder De Pieper 5: 60) (\*\*); Kerkrade, L, 23 okt., 1 + 2 ex. (kijker: 8 x 30; witte buitenste staartpennen; witte wenkbrauwstreep; gestreepte borst op witte ondergrond; donkere poten) (Bais. Bult) (\*\*).

**(54b). ANTHUS SPINOLETTA LITTORALIS.**

*Binnenland*: Hagestein, ZH, 26 sept., op strekdam bij de stuw (donkere rug, borst vrij zwaar gestreept; vuilwitte buitenste staartpennen; donkere poten) (L. v. d. Bergh)

**241 (57). MOTACILLA ALBA — Witte Kwikstaart.**

**(57b). MOTACILLA ALBA YARRELLII**

16 maart, ♂, Vlieland (v. Oordt); 26 maart, ♀, gevangen aldaar (Terpstra); 27 maart, 2 ex., Texel (Me) en 1 ex., Wassenaar, Meyendel (rapport); 28 maart Den Haag, watertoren (Regeer, F. de Boer), 20 en 22 april, O. Flevoland, Roggebotsluis (Ruitenbergh); 22 mei, ♀, Hulst, ZVI (mej. Groen c.s.).

**242 (56). MOTACILLA CINEREA — Grote Gele Kwikstaart.**

*Broedgevallen*: Denekamp, Ov, 9 juni, 1 (nest met 3 jongen) (E. Hanlo); Winterswijk, 31 mei - 11 juni, Grote Beek, op 3 plaatsen gezien, nl. watermolen Berenschot, 1 ex.; watermolen Den Helder, ♂ met voer en Rietbrug, 1 paar (P. Leenhouts c.s.); 18 juni, paartje + 2 juv. (N. v. d. Beek); 9 juli, weg naar Kotten, paartje + 3 juv. (Verkerk).

**243 (55). MOTACILLA FLAVA — Gele Kwikstaart.**

14 maart, O. Flevoland, Knardijk („Tjiftjaf” 1965).

[De vroegste datum is 1 maart (zie Lim. 37: 46) (t.K.).]

1 nov., Hondsbossche Zeewering (Vj. 14: 143); 6 nov., Urk („Tjiftjaf” 1965).

[De laatste datum is 28 nov. (zie Avif. Ned.: 73) (t.K.).]

**(55c). MOTACILLA FLAVA FLAVISSIMA.**

2 mei, ♂, Hondsbossche Zeewering (Ra) en 8 ex., Den Haag, Kijkduin (Regeer, J. de Boer); 9 mei, 9 ex., Wassenaar, Meyendel (rapport); 23 aug., ♂, A'dam, Diemerzeedijk (H. de Groot, A. Oldenhof).

**(55b). MOTACILLA FLAVA THUNBERGI.**

4 april, ♂, O. Flevoland, Houtribsluizen (Ma).

[De vroegste datum was tot nu toe 11 april (zie Lim. 36: 35) (t.K.).]

6, 12 en 25 mei, resp. 4, 4 à 6 en ca 5 ♂♂, Huizen, NH (Du); 15 mei, 20 ex., Nunspeet (Vj. 13: 578) en 8 ♂♂, Hoophuizen, G (J. en G. v. Dijk); 25 mei, ♂, Eemmond (Du).

**244 (71). LANIUS EXCUBITOR — Klapkester.**

*Broedgevallen* (?): Twente, 4, waarvan 21 jongen uitvlogen (Meijerink); Ermelo, Nunspeet, 19 juni, 1 ad. (Derksen, Key); Leende, NB, 1 (nest gevonden, resultaat onbekend) (vE); Reusel, NB, 2 (nesten uitgevlogen) (vE c.s.).

Van de verdere ca 100 gegevens uit de maanden jan. t/m april en okt. t/m dec., zijn er, naast 20 uit *N. Brabant*, waarnemingen uit: *Friesland* (5): Terschelling en Vlieland; *Drente* (3): Dwingelo, Emmen en Vries; *Overijssel* (5): Raalte, Nijverdal, Delden en Hengelo; *O. Flevoland* (26); *Gelderland* (9): Ermelo, Nijkerk, Stroe, Ede, Wageningen, Ubbergen, Groesbeek, Culemborg en Asperen; *N. Holland* (11): Camperduin, Castricum, Bloemendaal, Zandvoort, Amsterdam (Flevopark en Diemerzeedijk) en Hilversum; *Z. Holland* (11): Wassenaar, Den Haag, Lekkerkerk en Gorinchem; *Utrecht* (7): Eemmond, Utrecht, Bilthoven, De Bilt, Bunnik, Veenendaal en Rhenen; *Zeeland* (3): 's Heer Hendrikskinderen, Westerschouwen en Braakman; *Limburg* (2): Weert en Ubachsberg.

**246 (72). LANIUS SENATOR — Roodkopklauwier.**

16 juni, Texel, De Slufter (De Pieper 5: 44); 15 aug., juv., Vlieland, bij Posthuis (kijker: 8 x 50; afstand: 10 m; lichtbruin met vuilwitte vlekjes, rug en borst gebandeerd; duidelijke lichte schoudervlekken; minder duidelijke, maar onmiskenbare lichte vleugelstrepen) (Kluijver, v. Eck).

**247 (73). LANIUS COLLURIO — Grauwe Klauwier.**

*Broedgevallen (?)*: Ameland, minstens 20, vermoedelijk 30 paar (Rijven, v. Olphen, Lok); Terschelling, 6 juni, ♂ (W. D. Jansen); Vlieland, 15 juni, ♂ (vloog steeds met prooi in zelfde richting) (Terpstra); Denekamp, de Mekkelhorst, 24 juli (Beukers); Wassenaar, Meyendel, 4 (rapport); Oudembosch, NB, 13 juni, ♂, jagend op insecten (Derksen, Key); Uden, NB, 22 juli, ♂, uitgevlogen jong voerend gedurende de zomer enkele keren paartje gezien) (v. Vught); Luijkgestel, NB, tenminste 1 broedpaar (vE, Leerschool, c.s.); Bergeijk, NB, 2 (idem); Bergen, Wellsche Hut, L, minstens 3 (26 juni, 2 nesten met eieren en 1 vluchtig juv.) en de Hamert, 1 (Notermans, Br. Agatho e.a.).

15 mei, O. Flevoland, Veluwemeerdijk, ♂ en Knardijk, ♂ (Ma); 22 mei, ♂, steeds zingend, Amersfoort, Leusder hei (Du, Alleijn); 20 en 21 sept., 1 ex. gevangen en enkele waargenomen, Vlieland (Terpstra, v. Eck).

**248 (74). BOMBYCILLA GARRULUS — Pestvogel.**

Over de grote invasie in het laatste kwartaal van 1965 staan naast de op kaart gebrachte gegevens tevens de door de Vara verzamelde berichten (ca 160) en de bij de redactie van Vanellus gerapporteerde gevallen (ca 230) ter beschikking, zodat op de archieflijst een kleine 600 gevallen zijn verwerkt, daarbij inbegrepen 80 over N. Holland, vermeld in „De Pieper”.

Deze betreffen 14 plaatsen (ev. met omgeving) in *Groningen* (Appingedam, Baflo, Bedum, Delfzijl, Ezinga, Groningen, Haren, Middelstum, Musselkanaal, Roodeschol, Siddeburen, Tolbert, Uithuizermeeden en Veendam), 79 in *Friesland* (zie Van. 19: 1—3 en 25—27, met kaart), 10 in *Drente* (Anlo, Assen, Beilen, Emmen, Emmercompascuum, Hoogeveen, Meppel, Roden, Rolde en Zuidlaren), 11 in *Overijssel* (Almelo, Colmsgate, Delden, Emmeloord, Heino, Holten, Kampen, Losser, Rijssen, Steenwijkerwold en Urk), 2 in *O. Flevoland* (Knardijk en Lelystad), 17 in *Gelderland* (Apeldoorn, Arnhem, Bennekom, Dieren, Doetinchem, Ede, Heerde, Hoge Veluwe, Huissen, Lent, Lochem, Nunspeet, Rheden, Velp, Wageningen, Warnsveld en Winterswijk), 37 uit *N. Holland* (Alkmaar, Amsterdam, A'damse Bos, Anna Polowna, Z. en O. Beemster, Bentveld, Bergen, Burgerbrug, Burgervlotbrug, Bussum, Camperduin, Castricum, Enkhuizen, Haarlem, Heemskerk, Heilo, Den Helder, Hilversum, Hoorn, Huisduinen, Middenmeer, Naardermeer, Noord Scharwoude, Den Oever, Onderdijk, Oudkarspel, Oudorp, Santpoort, Schagen, Schoorl, Texel, Warmenhuizen, Wieringerwerf, IJmuiden, Zaandam, Zandvoort en Zuid Scharwoude), 14 in *Z. Holland* (Delft, Dordrecht, Dubbeldam, 's-Gravenhage, Katwijk, Lisse, Middelharnis, Naaldwijk, Oostvoorne, Rotterdam, Rijswijk, Strijen, Voorschoten en Wassenaar), 14 in *Utrecht* (Amersfoort, Bunnik, Groenekan, Harmelen, Jutphaas, Leersum, Leusden, Loosdrecht, Maarn, Maartensdijk, Rhenen, Utrecht, Veenendaal en Zeist), 6 in *Zeeland* (Biervliet, Burgh, Ouwkerk, Rilland-Bath, Vlissingen en Zierikzee), 14 in *N. Brabant* (Bergen op Zoom, Best, Eindhoven, Geldrop, Goirle, Helmond, Klundert, Mierlo-Hout, Moerdijk, Moergestel, Nuenen, Reek, Tilburg en Valkenswaard) en 11 in *Limburg* (Berg a/d Maas, Brunssum, Echt, Hoensbroek, Maasbracht, Moesel Peel, Montfort, Roermond, Stein, Venray en Weert).

De eerste waarneming is uit de provincie *Utrecht*: 2 okt., 15 ex., Maarn; dan volgen *N. Holland*: 11 okt., 1 ex., Texel; *Friesland*, 14 okt. 50 ex., Buitenpost en *Overijssel*, 14 okt., 15 ex., Heino; *Z. Holland*, 17 okt., Katwijk en Wassenaar; *Drente*, 18 okt., Rolde; *Zeeland*, 18 okt., Burgh; *Gelderland*, 19 okt., Ede; *Limburg*, 20 okt., Echt en *N. Brabant*, 22 okt., Valkenswaard. Tenslotte dateert

het eerste gegeven uit *Groningen* van 24 okt., Appingedam. Overigens werden in *België* de eerste 3 ex. reeds op 15 okt. gesignaleerd te Kruishoutem (Wielewaal 32: 145). Daarentegen stamt de eerste opgave in *Luxemburg* pas van 12 nov., 3 ex. in de stad Luxemburg, waar max. ca 150 ex. vertoefden (Regulus 46: 390).

Ruim 230 waarnemingen betreffen, op het eerste tiental na, de 2e oktoberhelft, de meeste vallen in november, ca 330, waarvan nog maar 70 uit de laatste helft van deze maand, terwijl er over december slechts 17 gegevens zijn, overigens over de hele maand verdeeld: 15 dec. zijn er nog 120 ex. in *Limburg*: Berg a/d Maas, maar 31 dec. ook nog 20 ex. in de stad *Utrecht*, waar 2 en 4 jan. 1966 zelfs resp. 41 en ca 75 ex. vertoefden. Trouwens ook in *Den Haag* werden 22 jan. 1966 nog ca 50 ex. aange troffen. Uit de provincies *Utrecht* en *Friesland* zijn er ook nog enkele gegevens uit begin maart (zie Van. 19: 87) en in *Friesland* werd zelfs 18 april een ex. gezien te *Holwerd* (Van. 19: 100). Mogelijk waren dat terugtrekkers, zoals dat ook verondersteld werd van april-waarnemingen in *Luxemburg* (zie Regulus 46: 393). Afgezien van twee mei-gevallen (zie Avif. Ned.: 75 en Lim. 39: 72) is voor ons land 20 april tot nu toe de laatste datum (zie Avif. Ned., l.c.).

Opvallend was bij deze invasie de talrijkheid: op 17 plaatsen werden maximaal tussen de 100 en 200 ex. waargenomen, op 3 plaatsen 200 (Colmsgate, Urk en Warnsveld), op 1 plaats 250 à 300 (Rhenen), eveneens op 1 plaats 300 (Akkrum) en zelfs 350 (Castricum).

#### 249 (119). CINCLUS CINCLUS — Waterspreeuw.

21 maart, *Berger meer*, NH (kijker: 7 x 50; afstand: ca 25 m; zat op een boven het water uitstekende steen in een langzaam stromende, vrij brede, heldere sloot; donkere, bruinige vogel met witte keel en borst; iets kleiner dan een lijster; dook plotseling vanaf de steen onder water; kwam even later boven en vloog snel en laag over het water weg) (K. Pastoor, med. Zwitser).

„Corrigendum”. Door verschuiving van een regel in het zetsel in Vogeljaar 12: 236, staat in Lim. 38: 57 onder deze soort „Leiden” i.p.v. „Apeldoorn”.

#### 253 (101). TURDUS PILARIS — Kramsvogel.

20 mei, *Ritthem*, Z (Joosse).

[Voor andere data uit de 2e meihelft, zie Lim. 36: 37, 37: 47 en 39: 72 (t.K.).]

5 juni, *Texel* (Vj. 13: 551).

[Voor andere juni-gevallen, zie Lim. 34: 213, 35: 71 en 38: 57 (t.K.).]

18 juli, *Oostvoorne* (v. Waart, Muntz).

[Dit is, afgezien van de broedgevallen, de eerste juli-waarneming (t.K.).]

15 aug., ex. met sterk afgesleten slag- en staartpenen, dat 16 aug., werd gevangen, *Vlieland* (Westra); 19 en 23 aug., telkens één ex. gevangen aldaar (idem); 16 aug., *Wassenaar* (Bz).

[Thans zijn veertien aug.-gevallen bekend (zie Lim. 39: 72) (t.K.).]

7, 10, 12, 13 en 14 sept., resp. 1, 1, 4, 12 en 1 ex., *Terschelling* (Du); 12 en 14 sept., resp. 2 en 1 ex., aldaar (Nu) (mogelijk deels zelfde als hier boven; t.K.); 12 sept. (Talsma) en 14 sept. (Gadella), 4 ex., *Schiermonnikoog*; 12 sept., 2 ex., *Wassenaar* (Kuntze).

[Voor andere gegevens uit de eerste sept. helft sinds het verschijnen van de Avif. v. Ned., zie Lim. 36: 37, 37: 48, 38: 57 en 39: 72 (t.K.).]

#### 255 (104). TURDUS ILIACUS — Koperwiek.

5 mei, 2 ex., *Den Haag*, Westlandse D.W.L. (rapport).

[Afgezien van één juni-geval is de laatste datum 28 mei (zie Avif. Ned.: 78) (t.K.).]

12 sept., *Schiermonnikoog* (Gadella); 13, 15 en 16 sept., resp. 1, 2 en 1 ex., *Terschelling* (Du).

[De vroegste datum is 3 sept. (zie Lim. 36: 37) (t.K.).]

**258 (107). TURDUS TORQUATUS — Beflijster.**

Het aantal ingekomen gegevens (ruim 50) bedraagt het dubbele van dat over 1964, terwijl ook de aantallen soms groot waren: 1 mei, ca 20 ex., Vlieland (A. Mulder); rond 1 okt., massale trek van 30 à 50 ex. tegelijk, aldaar (15 sept.—14 okt., 27 ex. gevangen) (Terpstra); 2 okt., 24 ex., trekkend over de landzijde en 17 ex. over de zeezijde-kavels of aldaar verblijvend, Wassenaar, Meyendel (rapport); 5 okt., ca 16 ex., Schoorl, Staatsbos (Zwitser).

5 sept., Castricum (Borstlap); 7 sept., Texel (Wo).

[De vroegste najaarsdatum was tot nu toe 9 sept. (zie Lim. 38: 58 (t.K.).]

26 nov., 2 ex., Harderwijk (v. Wely).

[De laatste datum is 29 nov. (zie Avif. Ned.: 78) (t.K.).]

**261 (99). OREOCINCLA DAUMA — Goudlijster.**

17 aug., 2 ex., Texel, Den Hoorn (grote geelbruine lijsters met donkere veerranden; zaten in onze tuin bij de vijver; de ene vogel, die w.s. juist gebaad had, hield tijdens het poetsen één vleugel geruime tijd omhoog, zodat de brede witte lengteband op de onder-vleugel goed zichtbaar was) (mevr. Klumper-Eelman) (\*).

**263 (109). OENANTHE OENANTHE — Tapuit.**

15 maart, Eem polder, U („Tijftjaf” 10).

[De vroegste datum is 11 maart (zie Lim. 35: 71) (t.K.).]

6 nov., Urk („Tijftjaf” 10); 7 nov., O. Flevoland, Houtribsluizen (Ma).

[Afgezien van twee winterwaarnemingen is de laatste datum 17 nov. (zie Lim. 38: 58) (t.K.).]

**267 (112). PHOENICURUS PHOENICURUS — Gekraagde Roodstaart.**

7 maart, Apeldoorn („Tijftjaf” 1965).

[De vroegste data zijn 23 febr., 29 febr. en 6 maart (zie Avif. Ned.: 80 en Lim. 39: 73) (t.K.).]

6 nov., Hoorn („Tijftjaf” 1965); 7 nov., Ermelo, G (N. v. d. Beek).

[De laatste datum is 16 nov. (zie Lim. 38: 58) (t.K.).]

**268 (113). PHOENICURUS OCHRUROS — Zwarte Roodstaart.**

*Broedgevallen* (?): Ermelo, 30 april, 2 zingende ex.; 19 juli en later, juv. bij in aanbouw zijnde aula op kerkhof (N. v. d. Beek); Winterswijk, 31 mei—10 juni, 2 zekere broedgevallen (o.a. ♀ + 1 juv. en paartje met jongen) (Leenhouts c.s.); ook 9 juli, zingend ♂, Rot in 't Bos (Verkerk); Wassenaar, Meyendel, 1 (rapport); Den Haag, Kijkduin, nieuwbouw, 27 mei, 2 zingende ex. (v. Swelm, Rijken); Gulpen, L, 31 mei—4 juni, 3 zingende ex. (Gadella); Wylre, L, 3 juni, 1 zingend ex. (idem). 20 juni, ♀, Texel, Westermient (de soort broedt er niet) (L. en A. Dijkse).

27 nov., ♂, Westenschouwen, Z (Viergever).

[Afgezien van de winterwaarnemingen was de laatste datum tot nu toe 25 nov. (zie Avif. Ned.: 81) (t.K.).]

**269 (114). LUSCINIA MEGARHYNCHOS — Nachtegaal.**

7 april, 3 ex., Wassenaar, Meyendel (rapport); 8 april, Den Haag, „Ockenrode” (v. Swelm, Lok).

**270 (115). CYANOSYLVA SVECICA — Blauwborst.**

*Broedgevallen* (?): Agelerbroek, Ov., geschat op totaal 5 (Meijerink); O. Flevoland: Zeewolde, 2 mei, 2 baltende ex. en 5 juni, 2 ♂♂ (Ma); Kavel F. 12, 5 mei, 2 zingende ex. (N. v. d. Beek c.s.); Stort Houtribsluizen, 6 juni, 3 idem (Ma); Dronten,

20 juni, alarmerend ♂ met voer (idem); Culemborg, G, 4 broedgevallen in grienden langs spoorlijn Utrecht—Den Bosch (L. v. d. Bergh); Lingedijk, 13 juni, paartje (Me); Sliedrecht, grienden Otter, 16 juni, 2 zingende ex. (Entrop c.s.); Valkenswaard, Dommelen, NB, 1 (v. Dooren).

13 maart, ♂, Wassenaar, Meyendel (rapport).

[De vroegste datum is 12 maart (zie Avif. Ned.: 81) (t.K.).]

17 okt., Ameland (Van. 18: 239).

[De laatste datum was tot nu toe 7 okt. (zie Avif. Ned.: l.c.) (t.K.).]

O. Flevoland, 14 aug.—12 sept., op zes data totaal 16 ex. gevangen (Vogelringstation Groenekan).

**(115a). CYANOSYLVA SVECICA SVECICA.**

6 sept. en 1 okt., ♂, gevangen, Vlieland (Terpstra).

**272 (86). LOCUSTELLA NAEVIA — Sprinkhaanrietzanger.**

11 april, op drie plaatsen, Wassenaar, Meyendel (rapport).

[De vroegste datum is 1 april (zie Lim. 36: 38) (t.K.).]



Foto F. P. J. KOOIJMANS, copyright

Fig. 6. Sprinkhaanrietzanger (*Locustella naevia*). Haags D.W.L.-terrein, mei 1965.

**274 (84). LOCUSTELLA FLUVIATILIS — Krekelzanger.**

5—10 juni, Spijk, G (zie verder Lim. 39: 33—36); volgens de landbouwer, op wiens gebied de vogel zat en die er ca 20 m vandaan woont, reeds 3 juni aanwezig („hij schetterde me in de oren”) (med. Bz) (\*\*).

**275 (85). LOCUSTELLA LUSCINIOIDES — Snor.**

Zwartemeer - W, totaal 20 ex. geringd; laatste vangst 8 okt. (Koridon).

[De laatste datum is 19 okt. (zie Lim. 38: 59) (t.K.).]

O. Flevoland, zandterrein toekomstig Lelystad, 14 aug.—26 sept., totaal 19 ex. gevangen (Ma, Lichtenbeld).

**276 (88). ACROCEPHALUS ARUNDINACEUS — Grote Karekiet.**

16 april, O. Flevoland, Knardijk („Tjiftjaf” 10).

[De vroegste datum was tot nu toe 17 april (zie Lim. 36: 38) (t.K.).]

22 sept., laatste vangst, Zwartemeer - W (Koridon); 19 sept., ex. gevangen O. Flevoland, Lelystad (Ma).

[De laatste datum is nog steeds 26/27 sept. (zie Avif. Ned.: 83) (t.K.).]

**277 (91). ACROCEPHALUS SCIRPACEUS — Kleine Karekiet.**

10 april, Kampen („Tjiftjaf” 10); 14 april, O. Flevoland, Knardijk (ibidem);

16 april, 2 ex., Ankeveen, NH (ibidem).

[De vroegste datum is 9 april (zie Lim. 35: 72) (t.K.).]

**279 (91). ACROCEPHALUS SCHOENOBÆNUS — Rietzanger.**

25 maart, Wassenaar, Meyendel (rapport); 3 april, ♂ gezien en gehoord, Weert, Moesel Peel, L (Sp, v. Mierlo); 4 april, Nijmegen („Tjiftjaf” 1965); 7 april, Texel (ibidem); 11 april, 3 ex., Alkmaar (ibidem).

[De vroegste datum was tot nu toe 31 maart (zie Lim. 39: 75) (t.K.).]

**280 (92). ACROCEPHALUS PALUDICOLA — Waterrietzanger.**

Vlieland, 5 okt., ex. gevangen (Terpstra); O. Flevoland, Lelystad, 21 aug., idem (Ma); Knardijk, 28 aug. (F. en A. de Jong); Zandvoort, A.W. Duinen, 14 aug. (H. Ni, Koning); Wassenaar, Meyendel, 11 juli (rapport).

**282 (96). SYLVIA ATRICAPILLA — Zwartkop.**

Winter- en vroege waarnemingen: begin—19 jan., ♀, in tuin, Baarn (mevr. Sunier-Beijer); 25 jan.—27 maart, ♂, in tuin, Vlaardingen (Dwarshuis); 7 maart, ♀, 20, 22 en 23 maart, 2 ♂ en 24 maart, 1 ♂, in tuin, Bentveld (Me); 22 nov., ♂, Texel (De Pieper 5: 44); 19—eind dec., ♂, in tuin, Bennekom, G (VWWAG).

**283 (94). SYLVIA NISORIA — Sperwergrasmus.**

16 aug., 1e jaars ex., gevangen, Vlieland (24 aug., teruggevangen aldaar door v. Rhee) (Terpstra, Westra, Kluijver, Perdeck, Speek) (\*\*); 10 okt., Texel, De Muy (zie verder Lim. 39: 145—146) (\*\*).

**284 (95). SYLVIA BORIN — Tuinfluiter.**

3 april, 3 ex., Wezep, G („Tjiftjaf” 1965); 4 april, Hoofddorp, NH (De Pieper 5: 44); 11 april, Wassenaar, Bierlap (Regensburg de Mooy).

[Tot nu toe was, afgezien van één maartgeval, de vroegste datum 10 april (zie Lim. 36: 39) (t.K.).]

**285 (97). SYLVIA COMMUNIS — Grasmus.**

5 april, Texel, De Slufter (De Pieper 5: 44).

[Afgezien van één febr.-geval (zie Lim. 36:39) was de vroegste datum reeds 5 april (zie Avif. Ned.: 85) (t.K.).]

**286 (98). SYLVIA CURRUCA — Braamsluiper.**

*Broedgevallen* (?): O. Flevoland, Veluwemeer-N, 1 (He); Winterswijk, 9—10 juni, zingend op enige plaatsen in villabuurt (Leenhouts); Texel, op 19 plaatsen, waarvan 10 bij De Koog, zang (De Pieper 5: 9); Bergen, NH, 27 mei, zingend ♂, bij „Elkshove” (Ra); Katwijk, duinen, 5 en 16 mei, idem (idem); Wassenaar, Meyendel, 12 (rapport); Voorburg, kerkhof, zingend ex. (He); Den Haag, Westlandse D.W.L., 1 (rapport); Slenaken, L, 30 mei, zingend ex. (Ra).

**289 (80). PHYLLOSCOPUS TROCHILUS — Fitis.**

10 maart, Nieuw Milligen, G („Tijftjaf” 1965); 12 maart, Harderwijk (ibidem).

[De vroegste datum was tot nu toe 15 maart (zie Avif. Ned.: 86) (t.K.).]

**(80b). PHYLLOSCOPUS TROCHILUS ACREDULA.**

24 okt., Texel, Den Hoorn (zonder een zweem van geel; bovenzijde bruingrijs; borst licht bruingrijs; onderzijde wit; poten licht) (A. J. Dijkse) (\*\*).

**289a (—). PHYLLOSCOPUS TROCHILOIDES — Grauwe Fitis.**

8 juni—4 juli, 2 zingende ex., provincie Drenthe (zie verder Lim. 39: 37—41) (\*\*); 13 sept., 1 ex. gevangen, Vlieland (was in slechte conditie en stierf een paar uur later; coll. v. Eck) (Terpstra, v. Eck) (\*\*); 5 okt., Texel, Hoorn (zie verder Lim. 39: 146) (\*\*).

**290 (79). PHYLLOSCOPUS COLLYBITA — Tijftjaf.**

*Winterwaarnemingen*: 5 febr., Middelburg, Z („Tijftjaf” 1965); 3 dec., Wassenaar (Bz); 11 en 15 dec., Stiphout, NB (Ae); 18 dec., Rijswijk, ZH (v. Wely).

6 maart, Peize, Dr („Tijftjaf” 1965); 8 maart, Hoorn, NH (ibidem).

14 nov., Eemmond (Du, Scharringa).

**(—). PHYLLOSCOPUS COLLYBITA FULVESCENS.**

17 april, Die mer zeedijk, NH (kijker: 7 x 50; afstand: 2—10 m; bovenzijde geheel bruingrijs; borst en buik vrij licht, tegen wit aan; duidelijk zichtbare vuilwitte oogstreep; poten: zwart) (Kr, P. Meijer) (\*\*).

**291 (81). PHYLLOSCOPUS SIBILATRIX — Fluiter.**

*Broedgevallen* (?): Texel, Staatsbossen bij het Mientje, 2 territoria (L. en A. Dijkse); Castricum, NH, idem (Verkerk); Bloemendaal, Koningshof, NH, 13 juni, zingend ex. (v. d. Elst); Den Haag, „Clingendaal”, 14 mei (Regeer, F. de Boer), 16 en 18 mei en 9 juni (Vlek), zingend ex.; De Bilt, Vijverhof, U, 10, 11, 25 en 26 juni, idem (Du); Bunder bos, L, 31 mei, 3 zingende ex.; Vijlener bos, L, 1 juni, 2 idem; Epen, Onderste bos, L, 1 juni, 2 idem; Rijckholt, Savelsbos, L, 2 juni, 1 idem en Wijlre, Dolsberg, L, 3 juni, 1 idem (Gadella).

**294 (83). PHYLLOSCOPUS INORNATUS — Bladkoninkje.**

2 okt., 2 ex., Texel, Den Hoorn (volgens Drijver zo groot als een Goudhaantje; witte wenkbrauwstreep; twee witte vleugelstrepen) (De Pieper 5: 44) (\*\*); tot 5 okt., nog 1 ex. aldaar (kijkers: 15 x 60; 10 x 50 en 8 x 56; afstand 1—15 m; zeer duidelijke wenkbrauwstreep; achterste vleugelstreep zeer duidelijk, voorste minder uitgebreid; bovenkop en stuit, evenals de rest van de bovenzijde, bruingroen; onderzijde wit, flanken geel wit; de wenkbrauwstreep en vleugelstrepen licht groenachtig wit; bovensnavel en poten hoornkleurig bruin; ondersnavel lichter met hoornkleurige punt; geluid: „wiet”,

helder en opvallend krachtig voor zo'n kleine vogel; zeer beweeglijk en agressief tegen andere vogels) (Meijerink, Schweigman, Drijver) (\*\*).

[De waarnemingen te Bergen, NH, vermeld in De Pieper 5: 44, is niet door de C.N.A., aanvaard (t.K.).]

### 296 (68). *REGULUS IGNICAPILLUS* — **Vuurgoudhaantje.**

*Broedgevallen* (?): Rijssen, Ov, 21 juli, paartje, 4 juv. voederend (v. Wely); Elspeet, De Stakenberg, G, 25 april, zingend ex. (zong aldaar in 3 vorige zomers in dezelfde Coniferengroep) (Swart); Arnhem, Vogeltrekstation, eind mei—begin juni, de karakteristieke zang (Mooser, Perdeck); Hapertse hei, NB, 25 juni, zangpost in Douglas spar (v. E.).

### 297 (75). *MUSCICAPA STRIATA* — **Grauwe Vliegenvanger.**

10 april, Amersfoort („Tijftjaf" 1965).

[Voor andere vroege aprildata, zie Lim. 39: 76 (t.K.).]

### 298 (76). *FICEDULA HYPOLEUCA* — **Bonte Vliegenvanger.**

*Broedgevallen* (?): Schiermonnikoog, 30 mei, ♂ (broedvogel?) (Van. 18: 170); Veenklooster, Fr, 1 in nestkast (ibidem); Bakkeveen, Fr, 5 in de boswachterij en 1 elders (ibidem); Delden, „Twickel", minstens 5 broedparen (Sp); Barneveld, 6 in Schaffelaarse bos (De Graaff); Ede, 7 (Stel); Renkum, G, 13 (VWWAG); Winterswijk, 31 mei—11 juni, 2 ♀♀ (Leenhouts); Oosterhout, NB, 2 (Vromen); Bergen, De Hamert, L, 4, w.s. 5, langs Gelderns kanaal (Sp).

6 juni, ♂, Den Haag, Westlandse D.W.L. (rapport).

9 nov., ♀, Wassenaar, Meyendel (Koes).

[Tot nu toe was slechts één nov.-geval bekend: „enige dagen vóór 24 nov." (zie Avif. Ned.: 88) (t.K.).]

### 300 (78). *FICEDULA PARVA* — **Kleine Vliegenvanger.**

4 sept., Texel, Den Hoorn (De Pieper 4: 133); 13 sept., ibidem, bij vuurtoren (De Pieper 5: 45); 24 sept., ex. gevangen, Vlieland (Terpstra); 2 okt., aldaar (idem) en 2 ex., Wassenaar, Meyendel (rapport); 7 okt., Texel, Den Hoorn (Meijerink); 7 nov., Maarssen, U (Oosterbroek).

[Dit is het derde nov.-geval (zie Lim. 38: 61); de laatste datum is 15 nov. (zie Lim. 37: 52) (t.K.).]

### — (—). *REMIZ PENDULINUS* — **Buidelmees.**

[1962: dec., nestvondst, Brabantse Biesbosch (zie verder Lim. 38: 6—12).]

7 nov., 1 ex., Nederweert, Ospelse Peel, L (zie verder Lim. 39: 147—148) (\*\*).

### 308 (69). *PANURUS BIARMICUS* — **Baardmannetje.**

*Broedgevallen*: Zwartemeer-W, 23 gevonden (157 ex. geringd) (Koridon); O. Flevoland: Kamperhoek, 1 gevonden (He, t.K.) en Knardijk, idem (Vj. 14: 120); 881 ex. geringd, waarvan 216 op één dag (Verslag Vogelringstation Groenekan); Eemmond, 1 (Du); Alkmaardermeer, 1, hoogstwaarschijnlijk 2 (De Pieper 5: 16).

In totaal werden in 1965 2110 ex. (2072 volgroeide en 38 pulli) geringd (zie dit no.: 62).

In verband met de te verwachten speciale publicatie over de grote eruptie in het najaar, wordt hier in hoofdzaak volstaan met een opsomming van de in het archief voorkomende plaatsen van waarneming zonder meer. Slechts zij mijn ter Clubvergadering op 14 nov. 1965 in Amsterdam gedane mededeling herhaald, dat de plotselinge omvangrijke uittocht uit O. Flevoland zeer in het groot het zelfde beeld vertoonde als die in najaar 1948 op zeer bescheiden schaal vanuit de N.O. Polder. In beide gevallen betrof het

enorme tijdelijke broedgebieden, die door snelle voortschrijding van het in cultuur-brengen zeer sterk werden ingeperkt. Volgens mij door Ir. B. Poppens van de Cultuur-technische afd. van de Rijksdienst van de IJsselmeerpolders verstrekte opgaven liep het aantal ha riet in de N.O. Polder terug van 23000 in 1946 tot 6000 in 1948 en in O. Flevoland van 30.000 in 1960 tot 14.000 in 1965. Voorts trokken hoogstwaarschijnlijk ook uit de N.O. Polder in 1948 enige Baardmannetjes naar Engeland (zie *British Birds* 42: 289 en 43: 200, alsmede *Lim.* 22: 378). (t.K.)

Plaatsen van waarneming: *Groningen*: Zuidlaardermeer; *Friesland*: Schiermonnikoog, Terschelling, Vlieland, Griend, Makkumerwaarden, Stavoren, Nije Trijne; *Overijssel*: IJsselmuiden, Kampereiland; *O. Flevoland*: zie boven; *Gelderland*: Ermelo (Horloo), Renkum, Ubbergen; *N. Holland*: Texel, Amstelmeer, Enkhuizen, Hondsbossche Zee-wering, Schoorl a/Zee, Alkmaar, Zandvoort (A.W.-Duinen), A'dam (Sloterdijk, West en A'damse Bos), Westeinderplassen, Monnikendam, Zuiderwoude, Uitdam (Nes), Nieuwendam, Durgerdam (IJdoorn), Zeeburg, Diemerzeedijk, Naardermeer, Huizen (zie verder *De Pieper* 5: 14—23); *Z. Holland*: Wassenaar, Den Haag, Monster, Vlaardingen, Rockanje, Stellendam (Scheelhoek), Numansdorp, Hellegatsplein; *Utrecht*: Eemmond, Eempolder, Tienhoven (Bethunepolder), Schalkwijk, Lopik; *Zeeland*: Schouwen, Walcheren, Zeeuws Vlaanderen; *N. Brabant*: Biesbosch, Hoeven (Beemden), Zundert, Stip-hout, Someren (Beuven); *Limburg*: Nederweert (Ospelse Peel).

### 311 (31). *EMBERIZA CALANDRA* — **Gauwe Gors.**

*Broedgevallen*: Weert, L, 1 (Sp); Nederweert, L, minstens 16 broedparen (idem); 6 zangposten tussen Nederweertse dijk (Ospel) en Noordervaart (vE).

*Verdere zomergegevens*: 31 mei, zingend ex., tussen Spaubeek en Kl. Genhout, L (Ra); 3 juli, 1 ex. gehoord en gezien, Axel, ZVI (Im); 17 juli, 2 ex., Braakman (idem).

7 nov., 1 ex. → ZZW, Den Haag, Monsterse D.W.L. (v. Swelm, v. d. Haagen).

### 312 (32). *EMBERIZA CITRINELLA* — **Geelgors.**

*Broedgevallen (West-Nederland) (?)*: Texel, Staatsbossen, 8 territoria (L. en A. Dijk-sen); Schoorl, Groet, NH, 30 mei, zingend ex. (Garrelfs); Wijk a/Zee—Egmond, NH, Duinreservaat, ca 50 paar (Verkerk).

### 313 (36). *EMBERIZA CIRCUS* — **Cirlgors.**

7 juni, ♂ ad., Den Haag, Monsterse D.W.L. (kijkers: 6 x 30 en 7 x 50; afstand: ca 8 m; grootte van gedrongen Geelgors; brede gele streep onder en boven het oog en zwarte streep door het oog; zwarte keelvlak, een stukje doorlopend in de hals; olijfgroen-grijze schedel; zeer lichte borstband, niet goed te zien; bruine, enigszins gestreepte rug en borstzijde; bruin-groenachtige stuit, duidelijk zichtbaar in de vlucht; borst, buik en onderstaartdekveren helgeel; snavel grijsbruin; zat 4½ minuut in topje van een struik (v. Swelm, v. d. Haagen) (\*\*).

[Dit is het vierde geval voor deze eeuw (zie *Avif. Ned.*: 91) (t.K.).]

### [315 (34). *EMBERIZA BRUNICEPS* — **Bruinkopgors.**

De waarnemingen bij Den Haag, St. Maartens/Zee, Schiermonnikoog, Westenschouwen en Vlieland worden door de C.N.A. beschouwd als betrekking hebbende op uit gevangenschap ontsnapte ex. en derhalve niet aanvaard (t.K.).]

### 319 (37). *EMBERIZA HORTULANA* — **Ortolaan.**

*Broedgevallen (?)*: Ter-Apel, Gr, 16 mei, paartje (mej. Groen c.s.); Rijsbergen, NB, 3 paar; Zundert, NB, 1 paar; Casteren, NB, tenminste 4 paar en Eersel, NB, 1 paar (vE).

11 april, Bergh, Montferland, G (O. de Bruijn, T. Veenendaal).

[De vroegste datum is 10 april (zie Lim. 36: 41) (t.K.).]

6 mei, Eemmond (Du); 8 mei, Diemerzeedijk (Swart); aug./sept., meerdere ex. gevangen, Vlieland (o.a. 19 aug., Westra; 13 sept., Terpstra en v. Eck); 6 sept. en 5 okt., 1 ex. gevangen, Wassenaar, Meyendel (rapport); 11 sept., 2 ex., O. Flevoland, Stort Houtribsluizen (Ma c.s.); 14 en 21 sept., resp. 2 en 1 ex., Zandvoort, A.W. Duinen (H. Ni); 6 nov., 2 ex., Utrecht („Tijftjaf” 10); 17 nov., Castricum, NH (ibidem).

### 325 (43). CALCARIUS LAPPONICUS — IJsgors.

De kaarten betreffen:

*Noordzeegebied*: Terschelling, Vlieland, Zandvoort, Wassenaar, Den Haag (Monster) en Hellegatsplein (max. 3 ex.).

*IJsselmeergebied*: Eemmond en A'dam (Sloterdijk) (max. 2 ex.).

*Binnenland*: Wageningen en Renkum (1 ex.) (VWWAG).

*Vroegste datum*: 16 sept., 3 ex., Terschelling (Du).

[Dit was reeds de vroegste waarnemingsdatum (zie Avif. Ned.: 94) (t.K.).]

### 326 (44). PLECTROPHENAX NIVALIS — Sneeuwgorz.

*Late waarnemingen*: 4 april, Eemmond (de Kruijff, de Waard); 6 april, Huizen, NH (Du); 16 mei, ♂, Texel (ter Haar).

[Dit is het tweede mei-geval (zie Avif. Ned.: 94) (t.K.).]

*Zomerwaarnemingen*: 27 en 28 juni, Hondsbossche Zeewering (De Pieper 4: 108); ook 4 aug. (Bomhof, Top, Steur), 22 aug. (Ni) en 5 sept. (M. Bakker, Koerts), aldaar.

[Dit zijn het derde juni- en het eerste aug.-geval (zie Avif. Ned.: 94 en Lim. 39: 78) (t.K.).]

11 sept., O. Flevoland, Lelystad (Swart c.s.); 14 sept., Schiermonnikoog (Gadella).

*Binnenland*: Hagestein, stuw, G/U, 7 maart, 13 ex. (v.d. Bergh), daarna tot 20 maart, 5 ex. (idem en Ma); Schalkwijk, de Heul, U, 6 nov., 3 ex. (v.d. Bergh); Culemborg, afgraving, G, 21 nov., 4 ex. (idem); Wisch, Terborg, G, 5 nov., 2 ex. (O. de Bruijn).

### 327 (12). COCCOTHRAUSTES COCCOTHRAUSTES — Appelvink.

*Broedgevallen*(?): Ommen, Adar Hoeve, 10 juni, paartje en 7 juli, 1 halfwas jong in nest (v. Elburg); Ede, 1 (VWWAG); 's Heerenberg, „Huis Bergh”, 19 juni, ca 7 ex. (2 ad.? + 5 juv.), steeds heen en weer vliegend (zeer w.s. fourageervluchten) (Swart); Legerplaats Oldebroek, Doornspijkse hei, 4 juli, paartje (volgens bewoners van de Legerplaats reeds 3 jaar aanwezig (Lina); Ermelo, kerkhof, 19—31 juli, 2 ad. + 4 juv. (N. v. d. Beek); Putten, G, 30 april, 2 ex., luid roepend en achter elkaar aanvliegend op enkele 100en m afstand van broedplaats in 1964 (idem); De Bilt, U, 24 april, 1 ex., v. Boetzelaarpark (Gadella); in april en mei, 2 paar aldaar (v. Lynden, med. Gadella).

Op 9 data max. (30 jan.) 9 ex., Wageningen (VWWAG); 17 maart—15 april, 5 à 10 ex., Renkum, Oranje Nassau Oord (idem); 31 mei, dood ex., Bunde, L (Gadella); 17 juli, 3 ex., Gorssel, Epse, G (Coldewey); 5 okt., Bunnik, U (Gadella); 25 dec., Groningen, Heresingel (J. A. de Boer).

### 329 (14). CARDUELIS CARDUELIS — Putter.

*Broedgevallen*(?): Texel, Staatsbossen, 4 paar, waarvan 3 paar zien nestelen; 23 juni, 1 paar + juv. (L. en A. Dijkse); Castricum, Bakkum, NH, 2 territoria (Verkerk); A'dam: Stadionkade, hoek Parnassusweg, mei en juli, 1 broedgeval (zelfde paar?) (mevr. Poel-Donkers, med. mej. v. Drooge); Buitenveldert, Karel Lotsyalaan, in ieder

geval 3 van minstens 2 paren (mej. v. Drooge); Sloten, Tuinpark Eigen hof, 4 zingende ex., later 3 paar met uitgevlogen jongen (F. de Jong); A'damse Bos, Jachthavenweg, 1, mogelijk 2 achtereenvolgende broedgevallen (op grond van frequentie, uitbundige zang en ouden met vliegvlugge, bedelende jongen) (mej. v. Drooge c.s.); Delft, park Hertenhorst, 19 april, minstens 6 ex., ook zingend; 11 juli, 1 juv. ex. (M.v.d. Beek); Vierlingsbeek, NB, 19 mei, 2 ad., opvliegend uit Meidoornhaag; geen nest gevonden (Entrop).

17 okt., ca 120 ex., Yerseke-Wemeldinge, Scheldedijk (Kleingeld).

### 330 (15). CARDUELIS SPINUS — Sijs.

*Zomerwaarnemingen:* Vlieland, 23 juni, ♂ gevangen (teruggevangen aldaar 5 dec.) en 1 aug., ♂ gevangen (teruggevangen aldaar op 8 en 21 aug., 19 sept., 9 en 23 okt. en 5 nov. (Terpstra); Texel, Staatsbossen, 31 mei, zingend ex. + 2e ex. (♀?) (L. Dijkse); A'dam-N, Florapark, 4 juli, mak ex. (ontsnapt?) (Kolkman); Huizen, NH, 2 en 10 juni, ♀ of juv. (Du); Den Haag, Monsterse D.W.L., 25 juni, paartje + 5 uitgevlogen juv., die nog werden gevoerd (v. Swelm); Utrecht, 27 en 28 juni, tenminste 1 ad. + 1 juv. (Gadella, Dr); Maartensdijk, U, 22 juli, 1 ex. gehoord (Du); Someren, Lierop, NB, 26 mei, ♂, voortdurend zingend (kwam eenmaal op de grond om te fourageren) (Ae); Kampinase hei, NB, 20 juli, 1 ex. (vE).

### 333 (17). CARDUELIS FLAMMEA — Barmsijs.

De gegevens zonder subspecifieke aanduiding betreffen: Haren (Gr), Winterswijk, Texel, Bergen (NH), Vogelenzang, Huizen (NH), Katwijk, Wassenaar, Den Haag, Eemmond, Groenekan en Tienhoven.

#### (17a). CARDUELIS FLAMMEA FLAMMEA.

Vlieland, 22 okt.—23 dec., 57 ex. gevangen (Terpstra); Bergen, NH, 28 febr. 5 ex. (Zwitsers); Castricum, 7 en 8 febr., 10 ex. (Verkerk); Wassenaar, 5 maart, zeker 1 ex. (Bz); 23—28 nov., minstens 1 ex. (idem); vinkenbaan, 23 ex. gevangen (rapport); Den Haag, Westlandse D.W.L., 30 okt. en 4 dec., resp. 5 en 10 ex. (rapport); „Ockenburgh”, 12 dec., 5 ex. (F. de Boer).

#### (17b). CARDUELIS FLAMMEA CABARET.

*Broedgevallen (?)*: Schiermonnikoog: 6 juni, 3 ad. (Ou); 19 sept., 10 ex., waaronder enkele juv. (in typisch broedbiotoop; mogelijk broedvogels?) (Bz, Wa en H. Wa); Vlieland: maart t/m december aanwezig; totaal 365 ex. gevangen (Terpstra); Texel: Staatsbossen ten Z van het Mientje, 4 broedparen en 20 juli, zingend en baltsend ex., Den Hoorn (L. Dijkse).

Wassenaar, 5 maart, enkele ex. (Bz); 19 en 25 april, resp. 16 en 8 ex., Duinrell (Kuntze); 8 en 23—28 nov., resp. 4 en ca 12 ex. en 14 dec., 2 ex. (Bz); vinkenbaan, 41 ex. gevangen (rapport); Den Haag, duinen Westlandse D.W.L., 5 juni, zingend ex.; 7 nov., totaal 40 doortrekkers (rapport); Waalre, NB, 9 okt., 2 ex. gevangen (v. Dooren); Valkenswaard, Dommelen, NB, 14 en 16 okt., 2 en 1 ex. gevangen (idem).

### 334 (17bis). CARDUELIS HORNEMANNI — Witsluitbarmsijs.

4 dec., ♀, Texel, „Elzenhout” (twee zeer duidelijke witte vleugelstrepen; gehele borst en buik wit; onduidelijke flankstrepen; rug overlangs wit gestreept; de vogel viel sterk op tussen de Barmsiizen en was geringd) (L. J. Dijkse; De Pieper 5: 45) (\*).

[Een geval te Laaxum, vermeld in Van. 18: 240, is niet door de C.N.A. aanvaard (t.K.).] 15 nov. was op dezelfde plaats een Barmsijs gezien met witte buik, vuilwitte borst, duidelijke flankstrepen, witte overlangs gestreepte rug en één vuilwitte vleugelstreep, die door de waarnemer, A. J. Dijkse, werd beschouwd als een bastaard tussen *Carduelis flammea* en *Carduelis hornemanni* (zie De Pieper 5: 45).

**335 (19). SERINUS SERINUS — Europese Kanarie.**

*Broedgevallen* (?): Bennekom, vanaf 6 mei, 1 broedpaar (VWWAG); Castrium, Bakkum, NH, 8 mei/14 juni, paartje (Verkerk, Kortenoever, Zwitser); Naarden, NH, 30 april en 14 mei, op bijna dezelfde plaats, ook zingend (F. en A. de Jong, F. Vera); Westerschouwen, Z, domaniale bossen, 1 juni, zingend x. (P. Boeren).

Febr., 6 ex.; 29 april en 10, 12 en 15 mei, 1 ex., Wageningen (VWWAG); 2 mei, 7 ex., Den Haag, Monsterse D.W.L. (v. Swelm, Rijven, v. d. Haagen); 9 juli, „Ockenrode”, 1 ex. → W (v. Swelm, Lok); 5 sept., ♂, Texel (Me); 21 en 25 sept. en 2 en 10 okt., resp. 5, 4, 1 en 3 ex. → ZZW, Monsterse D.W.L. (v. Swelm c.s.); 21 nov., De Bilt, „Oostbroek”, U (A. J. P. Bos c.s.); 8, 14 en 15 dec., 5 ex., Utrecht, Galjoenstraat (De Kruijff, Du); 28 dec., paartje, Hengelo, Ov., Drienerbos (v. Wely).

**336 (20). PYRRHULA PYRRHULA — Goudvink.**

*Broedgevallen* (?): Olst, Wesepe, Ov., 24 juli—4 aug., paartje + 3 juv. (Muusers); Rijssen, Ov., 21—23 juli, 2 (met resp. 2 en 4 uitgevlogen jongen) (totaal 10 ♂ ♂ en 8 ♀ ♀ waargenomen) (v. Wely); Ede, De Sijselt, 1 (VWWAG); Bennekom, 1 (idem); Winterswijk, 31 mei—11 juni, Korenburgerveen, paartje en Bekendelle, paartje, verder 1 juv. (Leenhouts); Texel, 13—25 juni, paartje met 3 of 4 jongen (De Pieper 5: 75).

De overige gegevens (uit de periode okt. t/m maart) betreffen: Wageningen, Culemborg, Den Oever (Robbenoord), A.W. Duinen, Wassenaar (Meyendel), Den Haag (Schevenings bosjes en duinen), Utrecht, De Bilt en Veenendaal.

**(20b). PYRRHULA PYRRHULA PYRRHULA.**

7 febr., ♂, Wisch, Terborg, G, (O. de Bruijn); 18 okt.—13 nov., 4 ♂ ♂ gevangen, Vlieland (Terpstra) en 5 en 12 nov., ♀, aldaar gezien (v. Eck, med. Terpstra); 13 nov.—12 dec., 2 ♂ ♂ en 5 ♀ ♀ gevangen, Udenhout, Manke Tiend, NB (Probst); 5 dec., 7 ex., Heemskerk, NH en 6 dec., ♂ gevangen aldaar (vleugel: 91 mm) (Verkerk, Kortenoever).

**339 (23). LOXIA CURVIROSTRA — Kruisbek.**

De ter beschikking staande 20 gegevens, die, verdeeld over alle maanden, uitgezonderd mei, afkomstig zijn uit Gelderland (Beekbergen, Nijmegen, Berg en Dal, Winterswijk), N. Holland (Texel, 's-Graveland), Z. Holland (Wassenaar, Den Haag, Eiland v. Dordrecht) en Utrecht (Leusderhei) betreffen slechts in twee gevallen meer dan 3 ex.: 2 juni, 6 ex., Berg en Dal, Duivelsberg (Hallmann) en 21 nov., ca 30 ex., Den Haag, Zuiderpark (v. Wely) (zie ook Vj. 14: 186).

**343 (27). FRINGILLA MONTIFRINGILLA — Keep.**

*Broedgeval*: Lexmond, U, 31 juli, in appelboom in boomgaard (het bevatte 3 of 4 jongen, 7 à 8 dagen oud; zie verder Van. 18: 205 en dit no.: 149).

*Zomerwaarnemingen*: 27 en 28 mei, ♂, uitbundig zingend, Rotterdam, in tuin van Parklaan no. 9 (heer en mevr. v. Slooten); 29 mei, paartje; ♂ gedurende 3 uur vrijwel voortdurend roepend, steeds op zelfde plaats, Beuningse Broek, G (v. Urk, Spies); 8—27 juni, ♂, Wisch, G (O. de Bruijn, J. te Kloetze); 20 juni, ♂, steeds luidkeels zingend, Haren, Gr, Hortus De Wolf (mej. L. Groen en mevr. J. Groen); 29—30 juni en 2 juli (daarna niet meer in terrein geweest) paartje; ♂ druk roepend en ♀ met gedragingen vóór copulatie, O, W, en Middelbeers, NB (Knippenberg, Aartsen); 1 juli, zingend ex., Schiermonnikoog, eendenkooi (praktisch ieder jaar; komt af en toe ook bij de boerderij) (Talsma); 19 juli, ♂, gezien en gehoord, Schiedam, Algemene begraafplaats (A. Kuikman met 4 medewaarnemers).

14 nov., meer dan 1000 ex., O. Flevoland, N van Veluwemeer, Z, op onkruidveld (Gadella, v. Lynden).

**345 (30). PASSER MONTANUS — Ringmus.**

Gehele winter 1964/65, troep van 250—300 ex., Bunnik-De Bilt, op terrein van de nieuwe universiteit; 15 april, nog 100 ex. aldaar; zie ook L.N. 68: 48) (Gadella); in okt. veel doortrek, Wassenaar, Meyendel, max. (17 okt.) op 2 kavels 108 en 140 ex., in groepjes tot 50 ex.; totaal 674 ex. gevangen (rapport); eveneens in Den Haag, Westlandse W.L.D. (5 okt. 950 ex.) (rapport).

**351 (3a, b). CORVUS CORONE — Kraai.****(3a). CORVUS CORONE CORNIX.**

18 juni, ex. in kooi duinen, Schiermonnikoog (Talsma); 25 juni, 3 ex., in gezelschap van 2 Zwarte Kraaien, Staatsbossen, Texel (L. en A. Dijkse).

**353 (5). CORVUS MONEDULA — Kauw.****(—). CORVUS MONEDULA SOEMMERINGII.**

21 nov., 1 ex., Den Haag, Scheveningse boulevard (op zijhals vuilwitte halve maan, die de indruk maakte, dat het dier een kraag had) (Ruinaard).

**355 (7). NUCIFRAGA CARYOCATACTES — Notenkraak.**

26 febr., Wageningen (VWWAG); 17 en 18 juli, Holterberg, Ov. (v. Wely); 4 okt., Texel, Den Hoorn (mevr. Klumper-Eelman en De Pieper 5: 46); 5 okt., ibidem (J. Kalis, med. Top); 6 nov., Camperduin, Hondsbossche Zeewering, NH (De Pieper 5: 46); 7 nov., ibidem (Zwitser, gebrs. Veel).

**356 (8). GARRULUS GLANDARIUS — Vlaamse Gaai.**

*Najaarstrek:* Schiermonnikoog, 17 okt., 16 ex. → W (Talsma); Wassenaar, Meyendel, 3 okt., 14 ex. en 17 okt., resp. 15, 79 en 149 ex., overtrekkend (rapport); Den Haag, Monsterse D.W.L., 25 sept., 18 ex. en 17 okt., 37 ex. → ZZW (v. Swelm c.s. en rapport); Doetinchem, G, 10 okt., 13 ex. en 17 okt., 80 ex., hoofdrichting W (O. de Bruijn); Montferland, G, 28 okt., 4 ex. (idem); Axel, ZVI, 17 okt., 12 ex. → Z (Im).